

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA SOCIÁLNÍ PRÁCE

VÝZKUM ABSOLVENTŮ KATEDRY SOCIÁLNÍ PRÁCE FF UK
THE GRADUATES RESEARCH OF THE DEPARTMENT OF SOCIAL
WORK FF UK

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vypracovala:

Obor:

Forma studia:

Akademický rok:

Vedoucí diplomové práce:

Oponent diplomové práce:

Datum obhájení:

Výsledek obhajoby:

Bc. Jana Bradáčová

sociální práce

prezenční

2009/2010

Doc. PhDr. Oldřich Matoušek

Poděkování

Za podnětné rady a pomoc při psaní diplomové práce velice děkuji Doc. PhDr. Oldřichu Matouškovi, Doc. Ing. Daliboru Holdovi, Csc. a PhDr. Pavle Kodymové, Ph.D. Dále bych ráda poděkovala všem absolventům, kteří se zapojili do dotazníkového šetření.

Prohlašuji,

že tuto předloženou diplomovou práci jsem vypracovala zcela samostatně a cituji v ní veškeré prameny, které jsem použila.

V Praze dne 31. 7. 2009

Podpis: *Bondyčková JAM*

Obsah

Úvod	3
1. Sociální práce jako profese	5
1.1 Profesní sdružení a asociace	12
2. Studium sociální práce na vysokých školách v České republice	16
3. Katedra sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze	22
3.1 Inovace studijního programu	24
3.2 Spolek absolventů KSP FF UK	26
4. Výzkum absolventů KSP FF UK	29
4.1 Cíle výzkumu	30
4.1.1 Výzkumné předpoklady	31
4.2 Metodika výzkumu	33
4.2.1 Objekt výzkumu	33
4.2.2 Technika shromažďování dat	34
4.2.3 Sběr dat	35
4.2.4 Příprava dat pro analýzu	36
4.3 Analýza dat	36
4.3.1 Přehled respondentů	37
4.3.2 Typ pozice v zaměstnání	40
4.3.3 Cílové skupiny podle zaměstnání absolventů	47
4.3.4 Počet podřízených v zaměstnání	50
4.3.5 Spokojenost v zaměstnání	51
4.3.6 Dobrovolnická činnost	53
4.3.7 Hodnocení spokojenosti s výukou	56
4.3.8 Ověření výzkumných předpokladů	58
4.4 Sumarizace výsledků	60
Závěr	66
Seznam použité literatury	69
Přílohy	70

Seznam zkratek použitých v textu a tabulkách

ASVSP	Asociace vzdělavatelů v sociální práci
Bc.	absolvent bakalářského studia KSP FF UK
Bc. + NMgr.	Absolvent bakalářského a navazujícího magisterského studia KSP FF UK
ČRo	Český rozhlas
FN	fakultní nemocnice
HR	Human Resources; lidské zdroje
IFSW	International Federation of Social workers; Mezinárodní federace sociálních pracovníků
KSP FF UK	Katedra sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze
Mgr.	absolvent magisterského studia KSP FF UK
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NMgr.	absolvent navazujícího magisterského studia KSP FF UK
OSPOD	Oddělení sociálně právní ochrany dítěte
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PKSP	Profesní komora sociálních pracovníků ČR
PMS	Probační a mediační služba ČR
PR	Public Relations; styk s veřejností
SP	sociální pracovník
SSP	Společnost sociálních pracovníků ČR
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola

Úvod

Profese sociálního pracovníka prošla za 20 let své novodobé existence na území České republiky výrazným vývojem. Nejvýznamnější událostí ve vývoji sociální práce poslední doby bylo schválení zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách s platností od 1. 1. 2007. Po vzniku zákona upravujícím sociální služby existovala poptávka již od devadesátých let minulého století. Zákonem byla posílena profesní identita sociálních pracovníků, neboť došlo k vymezení jasných kvalifikačních požadavků pro výkon tohoto povolání. Došlo tak k legitimizaci nutnosti absolvování pomaturitního studia pro výkon profese sociálního pracovníka. Zákon o sociálních službách lze tedy přes určité výhrady k vymezeným požadavkům na sociálního pracovníka, považovat za krok správným směrem v profesionalizaci sociální práce.

Vstupem v platnost zákona o sociálních službách došlo k situaci, kdy mnoho stávajících sociálních pracovníků nemělo potřebné vzdělání vymezené v zákoně, a proto logicky vzrostla poptávka po vysokoškolském studiu sociální práce. Na tuto potřebu zareagovaly i samotné vzdělávací instituce rozšířením nabídky studia především o kombinovaný typ studia. Možností studia oboru sociální práce (či jiného obdobného typu studia) tak neustále přibývá a to mj. také proto, že sociální práce je obor lidské činnosti, který se vzhledem k situaci ve společnosti, kdy přibývá sociálních problémů, jeví jako do budoucna nepostradatelný.

Na Katedře sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (KSP FF UK) je studium sociální práce zajišťováno bezmála 20 let. Za dobu své existence vyslala katedra do praxe na pět set absolventů, kteří ji reprezentují. KSP FF UK je instituce, která prochází neustále nějakými změnami. Kromě průběžné změny koncepce

studia stojí za zmínku proběhlý dvouletý projekt „Inovace studijního programu KSP FF UK“, který přinesl na katedru mnoho nových aktivit. Do budoucna je pak výzvou vytvoření spolku absolventů KSP FF UK, který bude v případě, že se jeho realizace podaří, unikátní svým zaměřením pouze na absolventy jedné katedry.

Výzkum uplatnění absolventů KSP FF UK z let 2005-2008 volně navazuje na diplomové práce Markusové (2001) a Radostové (2005) v rámci nichž proběhly rovněž výzkumy uplatnění absolventů KSP FF UK. Smyslem stávajícího výzkumu bylo získání rámcového přehledu o pracovním uplatnění absolventů KSP FF UK, kteří absolvovali studium mezi lety 2005 a 2008. Dále bylo smyslem poskytnout katedře zpětnou vazbu o tom, jak byli absolventi spokojeni s výukou a se studiem na KSP FF UK.

1. Sociální práce jako profese

V celé práci je sociální práce považována za plnohodnotnou profesi bez ohledu na to, zda splňuje všechny znaky profese. Úvaha, zda lze sociální práci považovat za profesi, není předmětem této práce. Podrobněji se tomuto tématu věnuje například Nečasová in Matoušek a kol. (2003).

Profese sociálního pracovníka se řadí k povoláním s vysokými nároky na svůj výkon. Předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka jsou určeny v §110 zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách: „předpokladem ... je způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost podle tohoto zákona“. Kromě kvalifikačních předpokladů a příslušného odborného vzdělání klade sociální práce nároky na určité osobnostní dispozice sociálního pracovníka. Sociální práce je duševně náročným zaměstnáním, pro jehož kvalitní výkon nestačí mít pouze potřebné vzdělání.

Sociální pracovník by měl mít některé obecné dovednosti a vlastnosti. Matoušek (2003) mezi ně řadí zdatnost a inteligenci, přitažlivost, důvěryhodnost, komunikační dovednosti. Novotná, Schimmerlingová (1991) uvádějí mezi žádoucími vlastnostmi a předpoklady vyzrálou, empatii, citovou stabilitu, životní optimismus, umění jednat s lidmi, dobré všeobecné vzdělání, rozhled a morálku. Řezníček (1994) považuje za žádoucí schopnost empatie, zájem a respekt vůči klientovi, schopnost účinně komunikovat, tvořivost, flexibilitu, důraznost, zralost. Z uvedeného vyplývá, že každý autor považuje jiné obecné dovednosti a znalosti za důležité, ačkoliv v mnoha se shodují.

Jiný pohled na požadavky sociální práce přináší koncepce praktických kompetencí sociálního pracovníka. Praktické kompetence jsou jedním ze způsobů vymezení

profesionální role sociálního pracovníka. Jsou to tedy dovednosti, které by měl dobrý sociální pracovník ovládat. Havrdová (1999) uvádí soustavu praktických kompetencí, které se dotýkají studentů i sociálních pracovníků. Soustava zahrnuje následující kompetence:

- ❖ rozvíjet účinnou komunikaci,
- ❖ orientovat se a plánovat postup,
- ❖ podporovat a pomáhat k soběstačnosti,
- ❖ zasahovat a poskytovat služby,
- ❖ přispívat k práci organizace,
- ❖ odborně růst.

Všechny kompetence jsou rozpracovány do jednotlivých kritérií, které určují, zda je kompetence naplněna a slouží ke zhodnocení profesního výkonu pracovníka v rámci supervize resp. studenta v rámci praxe. (Havrdová, 1999)

Sociální práce jako obor lidské činnosti nemá stále dostatečně vymezenou svou identitu. Jednotlivé definice poslání sociální práce se liší na základě různosti přístupů využívaných v rámci sociální práce, společným jmenovatelem drtivé většiny definic je pojem sociální fungování. Lze tedy říci, že cílem sociální práce je pomoci lidem fungovat tak, aby se mohli zapojit do běžného života. Široká veřejnost však stále nemá jasnou představu o náplni činnosti sociálního pracovníka a to i přesto, že se většina lidí s nějakým sociálním pracovníkem během svého života setkala. V obecném povědomí panuje doposud představa úředníka, který rozhoduje o výši dávek nebo o odebrání dítěte z rodiny. Tato představa je navíc utužována převážně negativní prezentací sociálních pracovníků v médiích. Tím dochází logicky k nedocenění náročnosti profese odrážející se v nízké společenské prestiži i v oblasti mezd.

Změna náhledu společnosti na sociální pracovníky vyžaduje dlouhodobé aktivity ze strany samotných

pracovníků, kteří se musí snažit svou činnost prezentovat pozitivně a osvětlovat své kroky prostřednictvím sdělovacích prostředků. Jednou z možností je vytvoření dostatečně silného lobby sdružujícího sociální pracovníky, které bude aktivně prosazovat své zájmy.

Ke zvýšení prestiže sociální práce přispělo jasné vymezení vzdělávacích požadavků na sociální pracovníky. Nově nastoupivší sociální pracovníci musejí mít absolvované minimálně tříleté pomaturitní studium ve stanovených oborech, což zvyšuje status sociálního pracovníka v očích veřejnosti. Touto podmínkou se odstranil častý problém let minulých, kdy zaměstnavatelé dávali přednost levnější méně kvalifikované pracovní síle a tím docházelo k degradaci sociálních pracovníků.

Sociální pracovníci působí ve státní správě, v samosprávě i v rozsáhlé síti sociálních služeb, která pokrývá takřka celou Českou republiku. Kromě toho jsou sociální pracovníci rozvrstveni také horizontálně na různé významných a vlivných pozicích. Tento potenciál pro prosazování svých profesních zájmů se sociálním pracovníkům nedaří plně využít. Na druhou stranu je pestrost sociální práce a množství různých pozic, které mohou sociální pracovníci zastávat, jedním z důvodů jejího nejednoznačného vnímání širokou veřejností.

Rozmanitost sociální práce působí jistě komplikace v procesu vzdělávání sociálních pracovníků. V současném nastavení výuky na vysokých školách se nelze podrobně věnovat všem oblastem působení sociální práce. Základním důvodem je velká časová náročnost takové výuky a rovněž nedostatek fundovaných profesionálů schopných kvalitně vyučovat. Ve výuce je tedy věnován prostor pouze vybrané problematice z oblasti sociální práce.

Identita sociální práce je utvářena a posilována již vzdělávacími institucemi, které zajišťují výuku sociální

práce.¹ Kontinuita v kvalitě vzdělávání je zajištěna ze dvou stran. Ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže ČR (MŠMT) uděluje na základě *Standardů vzdělávání v sociální práci* akreditaci pro výuku oboru. Podoba standardů MŠMT vzešla z *Minimálních standardů vzdělávání v sociální práci*, které byly přijaty v roce 1993 na návrh zástupců z řad Společnosti sociálních pracovníků, zaměstnavatelů sociálních pracovníků a Asociace vzdělavatelů v sociální práci. Minimální standardy vzdělávání v sociální práci slouží k zajištění kvality výuky sociální práce na vysokých a vyšších odborných školách. Jejich splnění se stalo pro školy do jisté míry prestižní záležitostí. Nadto je naplnění standardů pro školy ve většině případů (pokud nemají potíže personálního rázu) zárukou získání resp. obnovení akreditace pro výuku oboru, protože, jak je uvedeno výše, z jejich podoby vzešly Standardy MŠMT ČR. Minimální standard vzdělávání sociální práce obsahuje jedenáct studijních disciplín včetně komentáře k obsahu studia v těchto kategoriích: Filozofie a etika; Úvod do sociologické teorie; Úvod do psychologické teorie; Teorie a metody sociální práce; Praxe v terénu, supervize odborné praxe; Metody a techniky sociálního výzkumu; Úvod do právní teorie a praxe; Sociální politika; Sociální patologie; Problémy etnických a menšinových skupin; Zdraví a nemoc. Minimální standardy jsou průběžně revidovány relevantně pro potřeby současné sociální práce. Především dochází k postupnému upřesňování standardů jednotlivých disciplín.

Znovuzavedení pomaturitního studia sociální práce v devadesátých letech minulého století znamenalo výrazný krok na cestě k profesionalizaci sociální práce. Sociální práce je specifická širokým záběrem své činnosti, který

¹ Odbornou způsobilost dle zákona č.108/2006Sb. lze naplnit vystudováním VŠ nebo VOŠ ve vymezených oborech. V této práci je vzhledem k volbě tématu věnován prostor pouze vysokoškolskému studiu.

nelze během tříletého respektive pětiletého studia plně postihnout. Studenti i absolventi musejí být ochotni se dále sami vzdělávat. Tuto potřebu reflektuje mj. i §111 zákona číslo 108/2006 Sb., o sociálních službách, který hovoří o nutnosti dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a vymezuje jeho přesnou podobu.

Vysoké školy reflektují rozmanitost sociální práce nabídkou úzce specializovaných oborů v rámci kombinované formy bakalářského studia a nabízejí studium zaměřené například na oblast zdravotně postižených, na veřejnou a státní správu atp. Důvody specializace pouze pro kombinované studium jsou nasnadě. Studenty prvních ročníků prezenčního studia sociální práce se stávají obvykle čerství absolventi středních škol, jejichž zkušenost se sociální prací je minimální a pochází především z dobrovolnictví. Tříleté pomaturitní studium je koncipováno tak, aby studenti získali obecné vědomosti a představu o poli působnosti sociální práce. K užší specializaci dochází až v navazujícím magisterském stupni studia popř. nástupem do zaměstnání s jeho specifickými nároky.²

Konkrétní profil absolventa si určuje každá škola sama již v průběhu akreditace oboru. Tomeš a kol. (1997) vymezil obecné oblasti činnosti, které získá student během pomaturitního studia. Absolvent bakalářského stupně studia je kompetentní pracovat v těchto okruzích činnosti: sociálně-právní, sociálně-právní poradenství, sociální diagnostika, sociální prevence a ochrana, sociální pomoc, sociální analýza a postup. Absolvent magisterského programu je nadto schopen působit v následujících oblastech: supervize, řízení a sociální management, výzkum v sociální práci, vzdělávání. (Tomeš a kol., 1997)

² Např. V Probační a mediační službě ČR musí každý probační úředník absolvovat „Specializační vzdělávací kurz pro probační úředníky“.

Jedním z pilířů vzdělávání v sociální práci je dostatečně dlouhá praxe, o čemž svědčí i fakt, že doporučená doba praxe podle Minimálního standardu vzdělávání v sociální práci (1993) činí 25% ideálně 30% objemu výuky. Stejný objem praxe považuje za vhodný i Tomeš a kol. (1997). Pro dobrou praxi je potřeba, aby měla škola vytvořenou dostatečnou síť spolupracujících organizací. V první fázi studia vysoké školy probíhá praxe obvykle formou jednodenních exkurzí ve vybraných institucích. V další fázi studia má praxe dlouhodobý charakter (obvykle jeden den po dobu 14 týdnů). Poskytování kvalitní dlouhodobé praxe klade vysoké nároky na personální zajištění a to jak na straně školy, tak na straně poskytující organizace. Studentovi by měl být k dispozici školený učitel-supervizor, který dohlíží na průběh praxe a zároveň by měl být studentovi k dispozici konzultant na pracovišti, který je proškolen v zásadách poskytování odborné praxe. Spolupráce škol se zaměstnavateli probíhá stále na nízké úrovni, což negativně ovlivňuje celkovou úroveň praxe. Studenti mnohdy nemají možnost okusit „pravou“ sociální práci a jsou jim svěřovány pouze podružné úkoly. Smysl praxe pro studenty sociální práce spočívá v možnosti vyzkoušet si nabitě vědomosti v terénu, poznání praktického rozdílu v užití rozličných metod, umožňuje jim vidět fungování organizace ve skutečném prostředí.

Při výkonu své profese řeší sociální pracovník často dilemata a etické problémy svého jednání. Sociální pracovník musí často sladovat potřeby klienta s požadavky společnosti, které mohou být protichůdné. V těchto situacích by mu měl pomoci Etický kodex sociálních pracovníků České republiky. Zásahu na vzniku kodexu měla Společnost sociálních pracovníků, která na něm začala pracovat počátkem devadesátých let, v platnost vstoupil

kodex 1. 1. 1995. Kromě národního kodexu existuje také Mezinárodní etický kodex, jehož současná podoba byla přijata v roce 2004 Mezinárodní federací sociálních pracovníků (IFSW)³. Mezinárodní kodex nahradil stávající dokument „Zásady a standardy etiky sociální práce“, ze kterého vyšla podoba českého kodexu. Právě v této souvislosti došlo v roce 2006 k revizi českého etického kodexu tak, aby byl v souladu s kodexem mezinárodním. Dodržování etického kodexu však nelze v České republice nijak vymáhat, záleží na každém sociálním pracovníkovi, zda se s jeho obsahem ztotožní. Chybí zde silná profesní organizace, která by dohlížela na jeho dodržování a mohla stanovovat sankce za případné nedodržení.⁴ Neetické chování sociálního pracovníka přitom vrhá špatné světlo na celou profesi, obzvláště pokud je medializováno. Některé organizace mají alespoň etický kodex nebo jeho určitou podobu zahrnutu do svého pracovního řádu.

Fenoménem poslední doby v sociální práci se stala supervize, jako nástroj profesionálního rozvoje pracovníka a zároveň prevence syndromu vyhoření pracovníka. Určitá podoba supervize je vymezena ve Standardech kvality sociálních služeb, kdy standard číslo 10 týkající se profesního rozvoje zaměstnanců v kritériu e) říká: „Poskytovatel zajišťuje pro zaměstnance podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.“ Úplný obsah standardů je zveřejněn v příloze č. 2 Vyhlášky č.505/2006. Supervize má své místo i v rámci studia sociální práce. Je nedílnou součástí odborné praxe, kdy slouží studentům jako podpora a prostředek vzdělávání. Studenti jsou v rámci výuky seznamováni se smyslem a principy supervize. Díky tomu

³ Členy IFSW jsou národní organizace sociálních pracovníků, zástupcem za ČR je Společnost sociálních pracovníků.

⁴ Podobně jako je tomu například u lékařů, kdy tuto funkci plní Lékařská komora.

vnímají supervizi jako součást své budoucí profese, nikoliv jako prostředek kontroly nýbrž jako prostředek pomoci.

1.1 Profesní sdružení a asociace

V České republice působí v oblasti sociální práce několik sdružení a asociací. K těm nejvýznamnějším s ohledem na charakter a téma této práce patří Asociace vzdělavatelů v sociální práci, Společnost sociálních pracovníků a Profesní komora sociálních pracovníků. Jejich činnosti je věnována pozornost níže. Kromě toho vyvíjí činnost několik úžeji specializovaných sdružení a uskupení např. Česká asociace streetwork, Asociace poskytovatelů sociálních služeb, Česká asociace pečovatelských služeb atp.

Od roku 1993 působí Asociace vzdělavatelů v sociální práci (ASVSP), která sdružuje vysoké a vyšší odborné školy zajišťující výuku z oblasti sociální práce v České republice. Cílem organizace je především dohled nad dodržováním Minimálního standardu vzdělávání v sociální práci (viz výše) a zvyšování kvality vzdělávání v sociální práci. Členem Asociace se mohou stát vysoké školy, vyšší odborné školy, případně poskytovatelé dalšího vzdělávání v sociální práci. Podle stanov organizace je členství rozděleno do čtyř kategorií na řádné, mimořádné, přidružené a čestné. Řádným členem se stává instituce, která zcela splňuje minimální standard vzdělávání. Mimořádný člen má drobné nedostatky, které mu nedovolují splnit minimální standard. Vzdělávací instituce, která nesplňuje minimální standard, ale má zájem o spolupráci v rámci Asociace, se může stát přidruženým členem. Čestné členství je na rozdíl od předchozích určeno pro fyzické osoby, které významným způsobem přispěly k zvýšení kvality vzdělání v oblasti sociální práce.

Členy Asociace jsou jednotlivé katedry spolu s jednotlivými obory. Z jedenácti vysokých škol, na kterých je sociální práce vyučována, nemá žádné zastoupení v Asociaci pouze soukromá Pražská vysoká škola psychosociálních studií. Ostatní vysoké školy jsou zastoupeny alespoň jedním studijním oborem. Vzhledem k silné členské základně je význam Asociace vzdělavatelů v sociální práci pro rozvoj a zvyšování kvality vzdělávání v sociální práci nepopiratelný. ASVSP navíc vydává ve spolupráci se Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity čtyřikrát do roka odborný časopis Sociální práce, který se věnuje aktuální problematice v oboru a přispívá tak k osvětě sociálních pracovníků.

Občanské sdružení Společnost sociálních pracovníků (SSP) vzniklo v roce 1990. Ve své činnosti se SSP rozhodla navázat na tradici prvorepublikové Společnosti sociálních pracovníků, která výrazně přispěla k rozvoji tehdejší sociální práce. Novodobá Společnost sociálních pracovníků si vytkla za cíl především rozvoj oboru sociální práce, výměnu informací a vzdělávání sociálních pracovníků. Jedním z nejvýznamnějších počinů SSP bylo sepsání Etického kodexu sociálních pracovníků České republiky. Členy sdružení jsou sociální pracovníci, jejich počet se v současnosti pohybuje okolo tří set, což se dá považovat za poměrně malé číslo. Z článků zveřejněných v časopise Sociální práce č.1/2003 resp. č.2/2008 navíc vyplývá, že počet členů rapidně klesá. Zatímco v článku z roku 2003 je uváděn počet členů čtyři sta, o pět let později je to již číslo o celou čtvrtinu menší. Důvodem úbytku členů je především jejich vyřazování pro neplacení členského příspěvku, jehož výše tři sta korun českých za rok není nijak výrazná. Sdružení sebe a svou činnost prezentuje na webových stránkách dostupných na adrese <http://ssp.ccr.unas.cz>. Čtenáři se zde dozví základní údaje o Společnosti, informace o pořádaných akcích a

vzdělávacích kurzech. V současnosti se sdružení podílí především na pořádání vzdělávacích kurzů, k čemuž získalo akreditaci od Ministerstva školství, tělovýchovy a mládeže.

Podobná situace panuje i v občanském sdružení Profesní komora sociálních pracovníků (PKSP) založeném v roce 1997. Poslání a cíle organizace jsou téměř shodné se Společností sociálních pracovníků tj. rozvoj oboru, podpora vzdělávání atp. Komora měla podle údaje zveřejněného v časopise Sociální práce č.2/2008 k loňskému roku 185 členů. K významnějším činnostem Komory patří její zastoupení v Komisi MPSV pro rozvoj sociálních služeb. Kromě toho patří k nejviditelnější aktivitě pořádání vzdělávacích kurzů. Úroveň webových stránek dostupných na adrese <http://www.pksp.cz> je poměrně malá. Vyskytují se zde především informace o vzdělávacích aktivitách Komory, podrobnější údaje o Komoře samotné (tj. stanovy, podmínky členství atp.), zde k dispozici nejsou.

Činnost obou sdružení (SSP a PKSP) se do značné míry překrývá. V současnosti převládá u obou organizací vzdělávací činnost. Obě sdružení mají mezi cíli uvedeno zvyšování prestiže oboru sociální práce, svými současnými aktivitami k naplnění tohoto cíle ale příliš nesměřují a to i přesto, že vzdělávání sociálních pracovníků je činnost potřebná a přínosná. Účinným způsobem ke zvýšení prestiže oboru je kromě množství vzdělaných profesionálů také vytvoření silného profesního uskupení, které bude mít dostatečně silnou pozici pro vyjednávání. Šveřepa (2005) uvádí, že v roce 2005 bylo ve státním sektoru zaměstnáno téměř 11 000 sociálních pracovníků. Novější údaje dostupné nejsou, proto je nutné vzít v úvahu jisté zkreslení tohoto čísla způsobené změnami na trhu práce a vstupem v platnost požadavku na odbornou způsobilost uvedeném v zákoně o sociálních službách. Pro představu však toto číslo postačuje. Údaje o počtu

sociálních pracovníků mimo státní sféru nejsou dostupné vůbec. Údaj o celkovém počtu sociálních pracovníků na území České republiky by mohl a měl sloužit jako přesvědčivý důkaz o významu profese. Pro získání tohoto údaje byl vytvořen prostor především zavedením povinné registrace sociálních služeb. Součástí registrace tvoří oblast personálního zajištění služby, počet sociálních pracovníků v jednotlivých sociálních službách je proto znám. Údaje o počtu sociálních pracovníků ve státní sféře by mělo ministerstvo zveřejňovat každý rok, prostředky k jeho zjištění má.

Z uvedeného je tedy zřejmé, že organizace čítající v současné době tři sta (SSP) respektive sto osmdesát pět členů (PKSP) nelze považovat za plnohodnotné zástupce sociálních pracovníků. O existenci a možnosti členství v těchto sdruženích navíc stále mnoho sociálních pracovníků neví. Účinným způsobem získávání nových členů se jeví spolupráce se vzdělávacími institucemi (VOŠ, VŠ), na jejichž půdě se pohybuje velký počet potenciálních členů. Organizace usilující o větší počet členů by měla šířit informace o své činnosti přímo mezi studenty a snažit se je tak oslovit pro členství. Kromě toho by stálo také za úvahu vytvoření jednotné zastřešující organizace.

2. Studium sociální práce na vysokých školách v České republice

Sociální práci lze v České republice v některé z jejích podob studovat na středních, vyšších odborných i vysokých školách. Požadavky na odbornou způsobilost sociálních pracovníků jsou vyjmenovány v §109 zákona 108/2006, o sociálních službách. Jednou z možností, jak získat odbornou způsobilost pro výkon sociální práce je podle zákona absolvování vysokoškolského studia v bakalářském či magisterském programu z oblasti sociální práce, sociální politiky, sociální pedagogiky, sociální péče nebo speciální pedagogiky.

Sociální práce jako studijní obor na vysoké škole patří k dynamickým studijním oborům. Nabídka studia se neustále mění, především přibývá nových možností studia. Školy reflektují potřebu užší specializace sociální práce a otevírají studijní obory zaměřené na konkrétní oblasti sociální práce. Vzhledem k požadavkům na odbornou způsobilost sociálních pracovníků vymezených v zákoně č.108/2006, o sociálních službách přibyla potřeba umožnit studium stávajícím sociálním pracovníkům bez potřebného vzdělání a to rozšířením nabídky kombinovaného studia. Všechny tyto faktory se promítají do aktuální nabídky studia sociální práce na vysokých školách.

Cílem níže uvedeného výčtu je poskytnout přehled o možnosti studia sociální práce na vysokých školách v České republice v následujících studijních programech: sociální politika a sociální práce, sociální práce, sociální péče. Studijní obor v některém z těchto programů zajišťuje pro akademický rok 2009/2010 celkem 11 vysokých škol z toho jedna soukromá.

Následující údaje o možnosti a podobě studia sociální práce na vysokých školách, byly čerpány z webových stránek jednotlivých škol.⁵

Univerzita Karlova nabízí studium sociální práce na 4 fakultách. Evangelická teologická fakulta a Husitská teologická fakulta nabízejí bakalářské studium oboru Pastorační a sociální práce resp. Sociální a charitativní práce. Fakulta humanitních studií oproti tomu umožňuje studium pouze navazujícího magisterského oboru Řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích. Filozofická fakulta garantuje prostřednictvím Katedry sociální práce výuku kombinovaného bakalářského programu sociální politika a sociální práce a prezenční navazující magisterské studium téhož programu. Podrobněji o KSP FF UK viz kapitola 3.

V rámci Masarykovy univerzity v Brně lze sociální práci studovat na Fakultě sociálních studií, která nabízí studium bakalářského i navazujícího magisterského programu. Bakalářský program lze v prezenční formě studovat pouze dvouoborově, v kombinované formě pak jednooborově. Student si v rámci studia volí zaměření z oblasti sociální politiky nebo z oblasti sociální práce. Navazující magisterské studium je rozděleno do 4 oborových specializací: Sociální politika; Sociální práce; Personální management a organizační rozvoj; Trh práce, politika zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů. V kombinované formě studia je na úkor specializace Trh práce rozdělena specializace Sociální práce na makro - programy služeb v komunitách a organizacích a na sociální práci mikro - případové poradenství.

Na Ostravské univerzitě je sociální práce přednášena na 3 fakultách. Filozofická fakulta nabízí bakalářský obor

⁵ Podrobnější informace o jednotlivých oborech jsou dostupné tamtéž.

Poradenství v sociální práci a navazující magisterský obor Sociální práce s poradenským zaměřením. V rámci Katedry sociální práce⁶ na nově vzniklé Fakultě sociálních studií lze studovat bakalářský obor Sociální práce, který je možné absolvovat rovněž v navazujícím magisterském programu. Kromě toho nabízí Fakulta sociálních studií navazující magisterský obor Management organizací služeb sociální práce. Na Fakultě zdravotnických studií lze v akreditovaném programu sociální politika a sociální práce studovat bakalářský obor Společenská patologie a logistika terénních rizikových situací.

Univerzita Hradec Králové umožňuje studium sociální práce na Pedagogické fakultě hned v několika oborech. Obory Sociální a charitativní práce a Sociální práce jsou přednášeny v prezenční i v kombinované formě. Oproti tomu obory Sociální práce ve veřejné správě a Sociální práce s osobami se sníženou soběstačností jsou zajištěny pouze v kombinované formě. K dispozici je i navazující magisterský obor Sociální práce v obou formách studia.

Na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci garantuje výuku sociální práce Katedra křesťanské sociální práce. Zaměření výuky se odvíjí od křesťanského ladění fakulty i katedry. V bakalářském programu lze na této katedře studovat obory Sociální a humanitární práce a Charitativní a sociální práce.

Západočeská univerzita v Plzni nabízí na Pedagogické fakultě standardní výuku oboru Sociální práce v bakalářském i v navazujícím magisterském programu. V obou případech se jedná pouze o prezenční formu studia.

Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě nabízí v bakalářském stupni studia obor Veřejná správa a regionální politika v formě prezenčního i kombinovaného

⁶ Do srpna roku 2008 byla Katedra sociální práce součástí Zdravotně sociální fakulty, ze které se ovšem vydělila.

studia. V rámci navazujícího magisterského programu je prezenčně vyučován obor Veřejná správa a sociální politika.

Výuka sociální práce má své místo i na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem konkrétně na Fakultě sociálně ekonomické. Studovat zde lze bakalářský obor Sociální práce v prezenční i v kombinované formě studia.

Na soukromé Pražské vysoké školy psychosociálních studií lze studovat obor Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii. Škola nabízí formu bakalářského i navazujícího magisterského studia. Specifikem je možnost absolvování psychoterapeutického výcviku během studia.

Pedagogická fakulta Technické univerzity Liberec vyučuje kombinovanou formou dva bakalářské obory. Obor Penitenciární pracovník je určen především pro pracovníky vězeňství a policie, obor Sociální pracovník je zaměřen na práci se zdravotně a sociálně znevýhodněnými jedinci.

V neposlední řadě je sociální práce zastoupena i na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Na zdejší Teologické fakultě se vyučuje bakalářský obor Sociální a charitativní práce a také navazující magisterský obor Etika v sociální práci. Zdravotně sociální fakulta vypsala pro následující akademický rok také bakalářský obor Sociální práce ve veřejné správě v kombinované formě studia.

Kromě výše uvedené možnosti studia sociální práce ve vyjmenovaných programech, lze studovat obory, které úzce či přímo se sociální prací souvisejí. Několik vysokých škol nabízí studijní obor Sociální pedagogika. Fakulta humanitních studií a Fakulta sociálních studií Univerzity Karlovy nabízejí výuku navazujících magisterských oborů Studia občanského sektoru resp. Veřejná a sociální politika. Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity vyučuje obor Rehabilitační-psychosociální péče o postižené děti, dospělé a staré osoby, atp.

Mimo bakalářského a navazujícího magisterského studia nabízejí některé vysoké školy také možnost vystudovat postgraduální stupeň studia. Postgraduální studium sociální práce umožňují čtyři vysoké školy. Ostravská univerzita má v nabídce hned dva postgraduální obory, konkrétně obor Sociální práci na Fakultě sociálních studií a obor Sociální poradenství a management sociálních služeb na Filozofické fakultě. Jihočeská univerzita zajišťuje výuku příbuzného doktorandského oboru Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí, dospělých a seniorů. Masarykova univerzita garantuje postgraduální studium oboru Sociální politika a sociální práce a Katedra sociální práce Filozofické fakulty při Univerzitě Karlově nabízí ve spolupráci s tamější Katedrou sociologie postgraduální obor v kombinaci Sociální práce - sociologie.

Zaměření výuky sociální práce se na jednotlivých školách do jisté míry liší. Rozhodující vliv má obvykle zaměření fakulty, která výuku sociální práce zaštiťuje. Důležitým faktorem ovlivňujícím ladění výuky na dané katedře je také oborová specializace pedagogů. Informace o zaměření katedry se lze obvykle dozvědět na internetových stránkách potažmo ze studijního plánu konkrétního oboru. Tyto informace by měli být snadno dostupné a všeobecně známé tak, aby k nim měl přístup každý potenciální student. Je důležité, aby budoucí studenti měli představu o zaměření výuky konkrétního oboru a podle toho si mohli volit sobě profilově nejbližší katedru.

Srovnáním s nabídkou studia sociální práce obsažené v diplomové práci Radostové (2005) vychází jednoznačná narůstající tendence nabídky studia sociální práce. Konkrétně bylo od roku 2005 nově otevřeno 6 bakalářských a 3 navazující magisterské obory. Na Filozofické fakultě se

s jednoletou přestávkou, kdy nebyl bakalářský program otevřen vůbec, přešlo z prezenčního na kombinované bakalářské studium. Tento fakt tedy svědčí o rozvoji sociální práce jako oboru studia na vysokých školách. Z uvedeného lze také předpokládat, že ze strany studentů neustále narůstá poptávka o studium sociální práce, která není dostatečně pokryta, a proto se jí vysoké školy snaží pokrýt rozšiřováním výuky.

3. Katedra sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze

Počátky existence Katedry sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (KSP FF UK) se datují do roku 1990. Samostatná katedra vznikla roku 1992, kdy se vydělila od Katedry andragogiky FF UK.⁷

Zhruba před pěti lety začalo výrazné posilování učitelského sboru katedry, které s sebou přineslo zlepšení kvality výuky. Na katedře začala znovu vyučovat profesorka Válková, která zde již vyučovala v devadesátých letech a spolu s absolventy se podílela na založení Probační a mediační služby ČR. Učitelský sbor výrazně posílila doktorka Pazlarová, která se významně podílela na inovaci systému odborných praxí. Řady katedry posílilo také mnoho dalších odborníků - pedagogů.

Pro blízkou budoucnost má katedra vytyčených několik cílů. Výhledově se zvažuje vytvoření elektronického časopisu katedry, jehož podkladem by se měly stát především práce studentů navazujícího magisterského studia. Je třeba posílit spolupráci se zahraničními školami, tak aby měli studenti i pedagogové možnost vycestovat.⁸ Žádoucí by bylo také vytvoření dlouhodobé spolupráce s některou z evropských univerzit. Do budoucna je potřeba posílit výzkumnou aktivitu katedry. V současnosti je připravován výzkumný záměr, který by měl katedru propojit i s jinými katedrami a pedagogy FF UK. Cílem je však také udržení toho, co se na katedře za dobu její existence podařilo vytvořit. (Matoušek, ústní sdělení)

⁷ Podrobně o historii katedry pojednává ve své diplomové práci Markusová (2001).

⁸ Aktuálně je v jednání spolupráce s Floridskou univerzitou.

Pro akademický rok 2009/2010 nabízí katedra tyto akreditované studijní programy

- ❖ Bakalářský studijní program Sociální politika a sociální práce, obor Sociální práce - jednooborové kombinované studium tříleté⁹
- ❖ Navazující magisterský program Sociální politika a sociální práce, obor Sociální práce - jednooborové prezenční studium dvouleté
- ❖ Postgraduální doktorské studium zajišťované ve spolupráci s Katedrou sociologie FF UK pro kombinace Sociální práce - sociologie.

Kromě toho nabízí katedra také několik kurzů celoživotního vzdělávání.

Katedrou nabízené studijní programy kladou důraz zejména na problematiku práce s rodinou, s ohroženými dětmi a mládeží, na sociální práci v trestní justici, na sociální správu a na psychosociální pomoc a krizovou intervenci. Studenti navazujícího magisterského programu si během studia volí ze dvou specializací: sociální práce v trestní justici nebo psychosociální pomoc. V rámci vybrané specializace je student povinen absolvovat dva určené předměty a zvolené zaměření se zároveň stává předmětem zkoušeným v rámci státních závěrečných zkoušek.

Specifičnost katedry vychází z faktu, že byla první katedrou, na které se po roce 1989 sociální práce začala vyučovat. Zde vypracovaný studijní program se stal inspirací pro další katedry sociální práce, proto je význam KSP FF UK v oblasti rozvoje studia sociální práce značný. Pedagogové katedry se významně podíleli a podílejí na tvorbě odborných publikací. S jejich přispěním byly mj. vydány publikace „Základy sociální práce“, „Metody sociální práce“, „Sociální práce v praxi“, „Sociální správa“,

⁹ V současnosti dohání prezenční bakalářské studium.

„Sociální služby“, které se staly základní studijní oporou pro většinu studentů sociální práce v České republice.

Katedra sídlí od roku 2001 v Jinonicích, kam se přestěhovala ze stísněných prostor z centra Prahy. Areál v Jinonicích je moderně vybaven a studentům nabízí dostatečný komfort. K dispozici jsou zde počítačové učebny s kapacitou pro dvě stovky studentů, bufet, jídelna a denní místnost. Kromě toho sídlí v Jinonickém areálu Knihovna společenských věd T. G. Masaryka, ve které se nachází uspokojivé množství oborových publikací.

Informace o katedře jsou veřejnosti dostupné na webové adrese <http://socp.ff.cuni.cz>. Webové stránky získaly v dubnu 2008 novou grafickou podobu a přibylo mnoho odkazů a nových informací. Při tvorbě nových stránek byly opětovně reflektovány potřeby zrakově postižených. Především studenti a uchazeči o studium ocení množství relevantních údajů. Nelze však nezmínit fakt, že mnoho odkazů neobsahuje po roce a čtvrt od spuštění stránek žádné údaje. Například sekce „Zdroje na internetu“ neobsahuje ve svých osmi odkazech žádné příspěvky. Velké nedostatky má ovšem i sekce „Kdo u nás učí“, kterou nelze považovat za nevýznamnou. Celková dobrá koncepce webových stránek těmito nedokonalostmi utrpěla. Stojí za úvahu, zda pro prezentaci Katedry není vhodnější spravovat webové stránky s menším množstvím odkazů, které by však byly aktivní.

3.1 Inovace studijního programu

Oživení chodu katedry přinesl dvouletý projekt Inovace studijního programu Katedry sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (dále Inovace). Projekt probíhal v období od září 2006 do srpna 2008 a byl realizován z prostředků Evropského sociálního fondu, ze státního rozpočtu ČR a z rozpočtu hl. m. Prahy. Na

realizaci se kromě katedry podílelo Centrum pro kvalitu a standardy v sociálních službách (CEKAS) při Národním vzdělávacím fondu (NVF). Hlavním cílem projektu Inovace byla, jak vyplývá z názvu, inovace stávajícího studijního programu KSP FF UK. Důvodem byla potřeba zmodernizovat výuku sociální práce tak, aby odpovídala současným požadavkům profese. Především v souvislosti se zákonem č.108/2006 Sb., o sociálních službách, došlo k mnoha změnám v oboru. V rámci projektu bylo naplánováno konání následujících aktivit:

- ❖ Řízení, monitorování a hodnocení projektu
- ❖ Konferenční a diskusní aktivity
- ❖ Rozšíření výuky
- ❖ Výcvikové kurzy
- ❖ Inovace praxí
- ❖ Revize univerzitního kurikula
- ❖ Studentská publikační činnost
- ❖ Vzdělávání a rozvoj pedagogického týmu

Během dvou let průběhu projektu došlo k naplnění všech stanovených aktivit. Byly uskutečněny tři konference, jedna panelová diskuze, pět disputací a dva expertní semináře. Studenti mohli navštívit dvacet sedm nově otevřených kurzů a seminářů a v rámci výuky se mohli zúčastnit osmi setkání s odborníky z praxe. Došlo ke zlepšení systému praxí, kdy katedra vytvořila síť 25 spolupracujících pracovišť s tutory vyškolenými pro praxi. Byl také vytvořen nový systém elektronického zápisu a výběru praxí. Pro studenty především druhých ročníků byl dvakrát uspořádán psychosociální výcvik. Vydáním tří tematických sborníků studentských prací na téma „Metody sociální práce“, „Ohrožené skupiny“, „Profese a etika sociální práce“ byla podpořena publikační činnost studentů.

Zájem studentů o pořádané aktivity byl značný. Většina studentů (70%) se zúčastnila dokonce více než jedné

aktivity, průměrně se z těchto aktivních studentů zúčastnil každý 3,8 krát. (Vodáčková, 2008)

3.2 Spolek absolventů KSP FF UK

Spolky absolventů sehrály významnou roli v procesu profesionalizace sociální práce a mají své místo i v dějinách Československa. Za První republiky měla spolky absolventek každá škola, jednalo se však o školy sociálně zaměřené, proto tehdejší spolky nelze s dnešními celouniverzitními spolky srovnávat. Jedním z nejvýznamnějších spolků té doby byla Organizace absolventek Vyšší školy sociální péče v Praze. Důvodem zakládání spolků byla potřeba získat zázemí a oporu pro činnost sociální práce. Absolventi se sdružovali s cílem prosadit profesi, která do té doby v podstatě neexistovala. K prosazení zájmů sociální práce bylo potřeba vytvořit silné sdružení, které by pomohlo k akceptaci sociální práce jako profese. Jednotlivé absolventské spolky proto vytvořily zastřešující sdružení s názvem Organizace sociálních pracovníků, které mělo široké pole působnosti. Organizace mj. vydávala vlastní časopis, vedla evidenci volných pracovních míst v oboru a starala se i o odborný růst svých členů. Jednou ze zajímavých vzdělávacích aktivit bylo setkávání čtenářského kroužku, kde se členky seznamovaly s novinkami v oblasti odborné literatury. Členky, které ovládaly nějaký cizí jazyk, četly odborné publikace, které dosud nebyly přeloženy a s jejich obsahem pak formou referátů seznamovaly ostatní. (Kodymová in Matoušek a kol., 2001)

Z tradice prvorepublikových spolků vychází i myšlenka založení Spolku absolventů Katedry sociální práce FF UK. Myšlenka založit spolek absolventů existovala již dlouho, ale hlavní iniciativa vzešla až od dvou absolventů katedry

dr. Pavly Kodymové a dr. Radka Sudy po disputaci na téma *Současné postavení sociální práce v České republice - dilemata a perspektivy* v říjnu 2006. K myšlence založení spolku se záhy přidaly i ostatní pedagogové a někteří absolventi.

Již mnoho let působí Spolek absolventů Univerzity Karlovy, který je velmi silnou organizací, přesto existuje potřeba mít vlastní spolek. V rámci Spolku absolventů KSP FF UK nejde o vytvoření neformální sítě, jako v případě spolku UK, protože neformální sítě absolventů KSP FF UK beztoho v určité formě existuje již dnes. KSP za dobu svého působení vyslala do světa mnoho absolventů, kteří mají určité schopnosti. Absolventi mají pro sebe navzájem obrovský potenciál v oblasti vzdělávání, odborných konzultací, expertních panelů atp. Absolventi ale mohou být v mnoha oblastech nápomocni také katedře. Např. mohou nabízet katedře studentské praxe na svém pracovišti, mají také velký potenciál v jednorázových expertních přednáškách pořádaných pro studenty, které by mohly částečně nahradit skončený projekt Inovace studijního programu KSP FF UK. (Kodymová, ústní sdělení)

Projekt spolku absolventů se v současnosti stále nachází v realizační fázi, proto ještě nejsou přesně stanoveny jeho cíle a stanovy. Zhruba na podzim roku 2009 je plánováno oslovení všech absolventů a nabídnutí možnosti stát se členem Spolku absolventů KSP FF UK. Přestože přesné cíle ještě nejsou stanoveny, o určitých ideách lze hovořit již dnes. K těm obecnějším patří vytvoření chybějící návaznosti mezi absolventem a studovaným oborem, pomoci k identifikaci k oboru i ke škole, pomoci utvářet identitu sociální práce. Konkrétnější činnost by pak měla zahrnovat sdílení novinek v oboru, setkávání absolventů, podporu absolventů při vstupu na trh práce atp. (Suda, ústní sdělení).

Vzhledem k faktu, že jedním z realizátorů spolku je dr. Kodymová, která je v současnosti tajemnicí Katedry sociální práce FF UK, se nabízí také úzká spolupráce se samotnou katedrou. Spolek by rád pomohl ke zvýšení prestiže nejen oboru samotného ale i katedry. Příkladem účinné spolupráce mezi absolventy a školou jsou především americké univerzity, kde je absolvent se svou alma mater spjat po celý život a snaží se jí i jejím studentům pomoci různými způsoby.

Podobný spolek, který by sdružoval pouze absolventy jedné katedry sociální práce, zatím v České republice neexistuje. Mnoho absolventů KSP FF UK má zájem o další dění na katedře a cítí velkou sounáležitost s katedrou již dnes. Příkladem mohou být pracovní nabídky, které absolventi posílají na studentské emaily. Spolek absolventů KSP FF UK má tedy potenciál k tomu, aby se stal úspěšným.

4. Výzkum uplatnění absolventů KSP FF UK

Výzkum uplatnění absolventů KSP FF UK z let 2005 - 2008 si klade za cíl zmapovat profesní směřování absolventů KSP FF UK. Údaje o uplatnění absolventů jsou pro katedru důležitým zdrojem informací a poskytují ji zpětnou vazbu. Pro školu potažmo i pro katedru je údaj o uplatnění jejich absolventů důležitý i z hlediska zákona č.111/1998 Sb., o vysokých školách, který v §21 d) říká: „veřejná vysoká škola je povinna poskytovat uchazečům o studium, studentům a dalším osobám informační a poradenské služby související se studiem a s možností uplatnění absolventů studijních programů v praxi“.

Výsledky získané šetřením uplatnění absolventů ukazují také určité trendy a oblíbenost jednotlivých oborů sociální práce. Se vstupem v platnost kvalifikačních požadavků na sociálního pracovníka se trh práce stále potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, kteří by měli zároveň dostatek zkušeností a praxe v oboru. Z toho plyne relativní možnost výběru a volby zaměstnání podle vlastních zájmů.

Výzkum ukazuje možné uplatnění absolventů v oboru ale i mimo něj a celkovou rozmanitost oboru sociální práce. Výsledky výzkumu jsou tedy zajímavé pro případné uchazeče o studium i pro obecnou veřejnost. Jelikož několik absolventů projevilo během sběru dat zájem o získání výsledků, dá se říci, že výsledky jsou zajímavé i pro samotné absolventy.

Obdobných výzkumů či lépe řečeno průzkumů na dané téma (tj. uplatnění absolventů KSP FF UK) proběhlo již několik. První pokus o zmapování uplatnění absolventů KSP FF UK přišel v roce 2000, kdy u příležitosti desátého výročí vzniku katedry provedla Eliška Freiová sondu, v rámci níž zjišťovala uplatnění absolventů na trhu práce a hodnocení kvality výuky z pohledu absolventů (Mým absolventům in

Sborník První setkání absolventů katedry sociální práce FF UK, 2000)

O rok později bylo toto téma rozpracováno již v samostatné diplomové práci Lucií Markusovou, která se podrobně zabývala uplatněním a spokojeností s výukou a také odbornou kvalifikací, kterou absolventi získali nad rámec povinného studia. (Markusová, 2001)

V roce 2005 byl v rámci další diplomové práce proveden rozsáhlejší výzkum Zuzanou Radostovou, který se týkal absolventů z let 1997 - 2004 a byl kromě uplatnění absolventů a hodnocení výuky zaměřen rovněž na zjištění aktivity absolventů v získávání odborné kvalifikace nad rámec vysokoškolského studia. (Radostová, 2005)

Přípravy stávajícího výzkumu s názvem „Uplatnění absolventů KSP FF UK z let 2005 - 2008“ začaly v říjnu 2008, kdy byla jako metoda sběru dat zvolena technika dotazníku. Po několika konzultacích s docenty Matouškem a Holdou pak byla vytvořena stávající podoba dotazníku. Došlo k definování základní výzkumné jednotky a následně celého základního souboru. Dále byly stanoveny cíle výzkumu a formulovány výzkumné předpoklady.

4.1 Cíle výzkumu

Primárním cílem výzkumu byla snaha o zmapování profesního směřování a uplatnění absolventů KSP FF UK. Ke zjištění těchto údajů byli absolventi dotazováni na první zaměstnání po absolutoriu, na současné zaměstnání a také na celkový počet zaměstnání po absolutoriu. Dále bylo zjišťováno, na jaké pozici absolventi pracují, s jakou cílovou skupinou, kolik mají podřízených a jak jsou v zaměstnání spokojeni.

Jednou z významných složek sociální práce je dobrovolnická činnost. Proto bylo cílem zmapovat aktivitu absolventů v dobrovolnické činnosti během jejich studia na

KSP FF UK. Předmětem dotazování tedy bylo, v jaké instituci absolventi během studia působili a s jakou cílovou skupinou bylo v rámci dané instituce pracováno.

V neposlední řadě bylo cílem výzkumu získat zhodnocení kvality výuky KSP FF UK z pohledu absolventů. Hodnocení kvality výuky bylo rozděleno do tří kategorií na teoretickou přípravu, praktickou přípravu a na celkovou spokojenost se studiem.

Problematika výzkumu byla rozpracována do šesti výzkumných předpokladů, které mělo šetření potvrdit popř. vyvrátit. Kromě toho bylo cílem analyzovat získaná data a tam, kde to bylo možné a vhodné, je srovnat s výsledky zjištěnými v diplomové práci Radostové (2005).

4.1.1 Výzkumné předpoklady

H₁: Většina absolventů KSP FF UK se během studia věnovala dobrovolnické činnosti. Studenti sociální práce mají v určité míře rozvinuté altruistické chování a potřebu pomáhat. Proto je velmi pravděpodobné, že se během svého života stanou dobrovolníky. Dobrovolnictví během studia vysoké školy je pro studenta přínosné mj. i možností získat nové zkušenosti a poznatky.

H₂: Celková spokojenost absolventů KSP FF UK se studiem na KSP FF UK se rok od roku zvyšuje. KSP FF UK prošla v posledních letech mnoha změnami, které měly pozitivní vliv na zvýšení kvality výuky. Např. byl významně posílen pedagogický sbor. Tyto skutečnosti by se měly projevit v pozitivnějším hodnocení výuky.

H₃: V současném zaměstnání jsou absolventi KSP FF UK více spokojeni než v prvním zaměstnání po absolvování KSP FF UK. Do prvního zaměstnání nastupují absolventi obvykle bez dostatečné představy o vykonávané činnosti. Do dalšího zaměstnání již vstupuje člověk s jasnými představami a

očekáváním, je schopen si vybrat oblast, která ho zajímá. Navíc jedním z důvodů změny zaměstnání může být právě nespokojenost na pracovišti.

H₄: Cílová skupina při dobrovolnické činnosti absolventů KSP FF UK se ve většině případů shoduje s cílovou skupinou v zaměstnání. Dobrovolnické činnosti se věnuje jedinec nad rámec svých povinností a dobrovolně, je proto pravděpodobné, že si zvolí práci s cílovou skupinou, která je mu nějakým způsobem blízká. Stejnou úvahu lze uplatnit i v případě volby zaměstnání. Navíc má absolvent díky dobrovolnictví zkušenost v práci s určitou skupinou, což může volbu zaměstnání pozitivně ovlivnit.

H₅: Více jak polovina absolventů KSP FF UK přesáhla optimální dobu studia.¹⁰ Studium vysoké školy je časově a finančně náročně. Mnoho studentů je nuceno si během studia přivydělávat, což jim ubírá čas potřebný pro studium. Kromě toho se také rozrůstá nabídka zahraničních studijních pobytů, které trvají minimálně jeden semestr. Především z těchto důvodů jsou si pak studenti často nuceni studium prodlužovat.

H₆: Absolventi KSP FF UK, během jejichž aktivního studia probíhal projekt Inovace studijního programu KSP FF UK, hodnotí studium lépe než absolventi po dobu, jejichž studia projekt Inovace neprobíhal. Projekt Inovace přinesl výrazné oživení výuky na KSP FF UK a mezi studenty se nevyskytoval téměř nikdo, kdo by se nezúčastnil alespoň jedné aktivity. Projekt Inovace, který měl vliv na výuku, byl studenty hodnocen velmi pozitivně. Lze předpokládat, že pozitivní hodnocení projektu Inovace se projeví v hodnocení spokojenosti se studiem na KSP FF UK.

¹⁰ Optimální dobou studia je myšlena standardní doba stanovená pro jednotlivý stupeň studia, tj. tři roky pro bakalářské, pět let pro magisterské a dva roky pro navazující magisterské studium.

4.2 Metodika výzkumu

Pro výběr objektu zkoumání bylo užito kvazi-representativního výběru - ankety. Výběrový soubor byl tedy obeslán žádostí o zapojení se do šetření a záleželo na každém jedinci, zda tak učiní či nikoliv. Výběrový soubor tvořilo 214 osob, které splnily veškeré podmínky pro zařazení do šetření tj. úspěšný absolvent řádného denního studia na KSP FF UK z let 2005 až 2008. Vhodnou metodou pro získání dat od tak velkého počtu respondentů byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Nespornou výhodou dotazníkového šetření je možnost získání dat od velkého počtu respondentů a to navíc poměrně rychle a efektivně.

4.2.1 Objekt výzkumu

Zkoumaný soubor tvořili absolventi Katedry sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kteří úspěšně ukončili řádné denní studium v letech 2005 - 2008. Jednalo se tedy o absolventy ze čtyř let. V této době probíhala výuka v několika formách studia, neboť docházelo k rozdělení pětiletého magisterského studia na samostatné tříleté bakalářské a na dvouleté navazující magisterské. Proto lze zkoumaný soubor primárně rozdělit do čtyř kategorií podle formy studia na absolventy pětiletého magisterského, tříletého bakalářského, dvouletého navazujícího magisterského programu a absolventy, kteří vystudovali bakalářský a následně navazující magisterský program, oba na KSP FF UK.

Důvodem výběru absolventů pouze z let 2005 - 2008 byla především snaha navázat na předchozí výzkum, který zkoumal absolventy až do roku 2004. Poslední rok 2008 byl vybrán záměrně jako poslední, jehož všechny absolventy lze ještě plně zahrnout do výzkumu. Vzhledem k datu realizace sběru

dat (duben 2009) bylo teoreticky možné zahrnout absolventy z ledna 2009, ovšem tato varianta byla zamítnuta.

Oporou výběru se stal fond obhájených diplomových a bakalářských prací, který je uložen v Knihovně společenských věd T. G. Masaryka v Jinonicích. Pro kontrolu získaných údajů bylo pracováno také s rozpisy promoci z jednotlivých let. Celkový soubor tak tvořilo 214 absolventů.

4.2.2 Technika shromažďování dat

Technikou sběru dat byl zvolen dotazník. Pro větší snadnost vyplňování a zvýšení návratnosti byl vytvořen dotazník v podobě internetového formuláře. Dotazník se automaticky zobrazil po kliknutí na příslušný odkaz s jeho adresou. Pro vyplnění dotazníku bylo tedy potřeba připojení k internetu.

Dotazník se skládal celkem z 27 otázek, které byly pro přehlednost rozčleněny do 5 tematických okruhů. V dotazníku byly použity otázky uzavřené, otevřené i polouzavřené a to vždy dle vhodnosti (s vědomím obtížnějšího zpracovávání otevřených otázek). Otázky užití v dotazníku vyšly do určité míry z dotazníku užitého v diplomové práci Radostové (2005). Důvodem byla dobrá koncepce původního dotazníku a také vytvoření prostoru pro porovnávání zjištěných údajů. Většina otázek proto byla zcela převzata, některé byly částečně přeformulovány a některé byly nově vytvořeny. Dotazník je v úplné podobě zveřejněn v Příloze č. 1.

První tematický okruh tvořily základní údaje o respondentech (jméno, příjmení, rodné příjmení, rok nástupu na KSP FF UK, rok ukončení, forma studia). Druhý okruh se zabýval současným zaměstnáním absolventů. Mj. zde byli absolventi dotazováni na sektor, instituci a pozici, ve které působí. Pokud respondent v době sběru dat nebyl v pracovním procesu, byl požádán o uvedení důvodu. Třetí

sekce byla zaměřena na první zaměstnání po ukončení studia a obsahovala podobné otázky jako předchozí okruh. Další část mapovala dobrovolnickou činnost absolventů během studia KSP FF UK. Kromě instituce, ve které byla dobrovolnická činnost vykonávána, byla dotazována i cílová skupina, se kterou bylo v dané organizaci pracováno. Poslední pátá část dotazníku byla vyhrazena hodnocení spokojenosti s výukou a s teoretickou a praktickou přípravou.

4.2.3 Sběr dat

Sběr dat probíhal v dubnu 2009. Ještě předtím bylo potřeba zjistit platné emailové adresy na jednotlivé absolventy, prostřednictvím nichž byli absolventi osloveni k zapojení se do výzkumu. Zhruba třetina adres byla získána ze společných emailových adres, které absolventi využívali pro vzájemnou komunikaci během studia. Třetina byla získána za pomoci internetových vyhledávačů. Velká část kontaktů pak byla získána také s pomocí samotných absolventů a sekretariátu katedry. Bohužel 11 kontaktů se přes veškeré úsilí nepodařilo získat žádným z dostupných způsobů.

Každému absolventovi byl poslán email, ve kterém byl požádán o vyplnění dotazníku, zároveň mu byl vysvětlen účel šetření a způsob využití poskytnutých dat. Email obsahoval pokyny pro postup načtení dotazníku a přímý odkaz, po jehož odkliknutí se dotazník automaticky zobrazil. Po úspěšném vyplnění byly výsledky z dotazníku automaticky uloženy. V případě, že absolvent dotazník do týdne nevyplnil, byla mu zaslána nová žádost, zda by tak mohl učinit. Celkem byli absolventi, kteří dotazník nevyplnili, k jeho vyplnění vyzváni třikrát.

4.2.4 Příprava dat pro analýzu

Po ukončení sběru dat byla všechna data vygenerována do jedné tabulky. Byla posouzena úplnost a vhodnost vyplněných dotazníků a v případě potřeby byl nevhodný dotazník vyřazen. Následně byla provedena kategorizace zjištěných údajů. U otevřených otázek byly stanoveny možné kategorie odpovědí a do nich byly odpovědi rozřazeny. Takto upravená data byla připravena k analýze.

4.3 Analýza dat

Z celkového souboru 214 absolventů byla získána data od 154 absolventů tj. od 71,9%. Samotná návratnost byla ještě o několik procent vyšší - 75,9%, neboť obeslaný soubor tvořilo 203 absolventů. Toto procento se dá vzhledem k návratnosti v podobných šetřeních považovat za relativně dobré. Pro srovnání šetření provedená Freiovou (Mým absolventům in Sborník První setkání absolventů katedry sociální práce FF UK 2000, 2000) a Markusovou (Výzkum uplatnění absolventů oboru sociální práce KSP FF UK, 2001) měla návratnost 50,3% resp. 60,3%, přičemž výběrový soubor byl zhruba o polovinu menší. Výzkum provedený Radostovou (Výzkum absolventů KSP FF UK, 2005) měl oproti tomu návratnost 74% a to při rozsáhlejší zkoumaném souboru (235 absolventů).

Vzhledem k dosažené návratnosti a způsobu sběru dat od objektů výzkumu nelze výzkum považovat za reprezentativní. Nejsou zřejmé důvody těch, kteří se do výzkumu zapojili. Jedna absolventka uvedla, že nechce, aby její pracovní uplatnění bylo spojováno s KSP FF UK. Motivy ostatních, kteří se rozhodli dotazník nevyplnit, se lze jen domnívat. Zich (2004) navíc uvádí, že u anketárního výběru je výrazně větší pravděpodobnost, že údaje poskytnou spíše ti respondenti, kteří mají o danou problematiku zájem a jedná se tedy v podstatě o „samovýběr“. V případě tohoto výzkumu

poskytli údaje tedy spíše ti, kteří pracují v oboru a o problematiku sociální práce mají zájem. Získaná data tak tvoří pouze sondu do problematiky uplatnění absolventů KSP FF UK a nelze je zobecňovat na všechny absolventy ze základního souboru.

V celém dalším textu jsou pod pojmem absolventi myšleni jen ti absolventi KSP FF UK, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření. Veškerá povolání jsou uváděna v mužském rodě bez ohledu na to, zda konkrétní profesi vykonával muž či žena. Význam níže uvedených zkratk je vysvětlen v *Seznamu zkratk použitých v textu a tabulkách* na str. 2.

4.3.1 Přehled respondentů

Základní přehled respondentů byl vytvořen na základě údajů o roce absolvování KSP FF UK a o typu absolvovaného studia. Dále byli respondenti rozděleni do kategorií podle počtu let, které potřebovali k úspěšnému zakončení studia a také podle počtu zaměstnání. Absolventi, kteří na KSP FF UK absolvovali pouze bakalářské studium, byli roztržiděni na základě údaje, zda zde v současnosti studují navazující magisterské studium či ne.

Tab. 1. Přehled respondentů podle roku absolvování a typu absolvovaného studia

Rok absolvování	Typ studia		Bc. + NMgr.	NMgr.	Celkem
	Bc.	Mgr.			
2005		20			20
2006	8	15		2	25
2007	22	21	1	13	57
2008	21	23	4	4	52
Celkem	51	79	5	19	154

Tabulka 1 zahrnuje základní údaje (rok absolvování studia a typ absolvovaného studia) o respondentech, kteří

se zapojili do šetření. Celkový počet absolventů z jednotlivých let není znám, proto nelze určit, jak velké procento absolventů z jednotlivých let se do průzkumu zapojilo. Nejvíce údajů se podařilo získat od absolventů z let minulých tj. 2007, 2008. Dotazník vyplnilo 57 resp. 52 absolventů z těchto let, což je více než dvakrát tolik než v případě absolventů z let 2005 a 2006.

Nejvíce zastoupeným typem studia je pětileté magisterské studium se 79 absolventy, následováno 51 absolventy tříletého bakalářského programu. Naopak kombinaci bakalářského a následně navazujícího magisterského zastupuje pouze 5 absolventů, což tvoří pouze 3,25% ze 154 respondentů.

Tab. 2. Doba studia

	Typ studia				
Počet let	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
2	1			7	8
3	36			10	46
4	13	1	2	2	18
5	1	16	3		20
6		33			33
7		19			19
8		4			4
9		3			3
10		3			3
Celkem	51	79	5	19	154
Průměr	3,27	6,38	4,60	2,74	

Tabulka 2 znázorňuje počet let, který absolventi potřebovali pro vystudování jednotlivých typů studia. Počet let studia byl určen srovnáním údajů z otázek na rok začátku studia na KSP FF UK a z údaje o roce absolvování KSP FF UK. Z údaje o roce absolvování nelze vyčíst, zda absolvent ukončil studium v lednovém, červnovém či zářijovém termínu. Údaj byl proto zpracováván tak, jako by se vždy jednalo o celý další rok potřebný pro úspěšné

absolvování studia. Údaje jsou tedy uváděné na celé roky bez ohledu na to, v jakém termínu absolvent skládal státní závěrečnou zkoušku. Z tohoto důvodu dochází k možnému zkreslení a umělému navýšení počtu potřebných let o půl rok navíc, protože při sběru dat bylo pracováno pouze s položkami obsahujícími celé roky.

Z tabulky vyplývá, že průměrná doba studia u všech typů studia přesáhla optimální dobu studia. Výjimku tvoří pouze údaje získané od absolventů kombinace bakalářského a navazujícího magisterského studia, které pro nízký počet respondentů (5) nemají velkou vypovídací hodnotu. Především doba studia u absolventů pětiletého magisterského studia je překvapivě dlouhá, nejvíce absolventů potřebovalo pro úspěšné zakončení studia 5, 6, a 7 let, výjimkou však není ani doba studia 9 či 10 let. Převodem na procentuální zastoupení vychází, že celých 79% absolventů pětiletého magisterského programu potřebovalo delší než optimální dobu pro úspěšné absolvování.

Tab. 3. Počet zaměstnání

	Rok absolvování				
Počet zaměstnání	2005	2006	2007	2008	Celkem
0			2	3	5
1	9	9	33	37	88
2	7	13	15	11	46
3	4	2	5	1	12
4		1	1		2
5			1		1
Celkem	20	25	57	52	154

Tabulka 3 uvádí počet zaměstnání, ve kterých absolventi působili po úspěšném absolvování studia na KSP FF UK a to v závislosti na roku, ve kterém absolvovali. Většina absolventů měla pouze jedno zaměstnání (57% ze 154). Několik absolventů uvedlo počet zaměstnání čtyři nebo pět. Pouze pět absolventů uvedlo, že neměli doposud žádné

zaměstnání, zároveň však všech pět uvedlo, že v současnosti ještě studují vysokou školu.

Tab. 4. Další studium absolventů bakalářského studia

NMgr.	Celkem	%
ANO	38	75%
NE	13	25%
Celkem	51	100%

Tabulka 4 znázorňuje počet absolventů bakalářského studia na KSP FF UK v závislosti na tom, zda zde v současnosti pokračují ve studiu navazujícího magisterského programu. Výrazně převažují ti absolventi, kteří na KSP FF UK dále studují.

4.3.2 Typ pozice v zaměstnání

Tabulky 5 a 6 udávají přehled pracovních pozic, které zastávají absolventi podle jednotlivých typů absolvovaného studia v současném a v prvním zaměstnání po absolutoriu. Většina absolventů (88) měla do doby průběhu sběru dat pouze jedno zaměstnání, které lze započítat jak do sekce současné, tak do sekce první zaměstnání po absolutoriu. Výsledky těchto absolventů byly zahrnuty pouze do sekce současné zaměstnání. Došlo tak k situaci, kdy kategorie první zaměstnání po absolutoriu obsahuje údaje od výrazně menšího počtu respondentů (74) než kategorie současné zaměstnání (130).

Otázky č. 9 a 17 *Jaký typ pozice zastáváte? resp. Jaký typ pozice jste zastával/-a?* byly otevřené, tudíž muselo dojít ke kategorizaci získaných údajů do jednotlivých typových pozic. Kategorizace probíhala na základě údajů získaných z otázek číslo 7, 8 a 9 resp. 15, 16, 17 (sektor, typ instituce a typ pozice v zaměstnání). Na základě posouzení těchto tří údajů byla následně určena příslušná

kategorie. Přehled zahrnuje pouze ty pozice, ve kterých působil nebo působí alespoň jeden absolvent KSP FF UK. Nejedná se tedy o výčet všech pozic, na kterých mohou absolventi oboru sociální práce působit.

Odpovědi byly rozděleny do tří základních skupin na státní, nestátní a soukromý sektor a následně pak do jednotlivých kategorií typově odpovídajících příslušnému sektoru. Typy pozic mezi jednotlivými sektory se tedy významně lišily. Pro dodržení kontinuity dat byly v obou tabulkách použity stejné kategorie odpovědí a to i v případě, že v konkrétním případě neobsahovala kategorie žádná data. Kategorii Kumulovaná agenda u nestátního neziskového sektoru představovaly odpovědi, u kterých nebylo možné pro rozmanitost vykonávaných činností určit převažující oblast činnosti. Kategorie Jiné zařazená pod nestátní neziskový sektor, představovala odpovědi, které nebylo možné zařadit pod jinou stanovenou typovou pozici. Totéž platí i pro stejnojmennou kategorii zařazenou pod soukromý sektor.

Tab. 5. Typ pozice v současném zaměstnání

Typ pozice		Typ studia				
Státní sektor		Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
MPSV	Referent státní správy	1	1		2	4
	Koordinátor projektu, programu		1		2	3
	SP	1				1
	Zprostředkovatel práce, poradce v oblasti politiky zaměstnanosti	2				2
	Řídící pracovník					0
MŠMT	Koordinátor projektu, programu		2		1	3
	SP v diagnostickém ústavu		1			1
MV	Referent státní správy			1		1

Státní sektor		Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
MV	Správa uprchlických zařízení	1	1			2
	SP					0
MS	Probační úředník		1			1
MZ	Koordinátor dobrovolníků					0
Ostatní státní správa	Koordinátor projektu, programu	1	2		2	5
	OSPOD				1	1
	SP				1	1
	Řídící pracovník					0
Ostatní státní správa	Referent					0
Ostatní státní instituce neposkytující sociální služby		2	6			8
Celkem		8	15	1	9	33
Nestátní neziskový sektor						
	SP bez rozlišení	8	10			18
	SP – terapeut	1	3		1	5
	SP v poradně, poradenský SP	6	1		1	8
	Krizový intervent			1		1
	Koordinátor dobrovolníků, jiných pracovníků	1	1			2
	Koordinátor projektu, programu	8	7	1		16
	Ředitel, řídící pracovník v organizaci	3	8		2	13
	Lektor, vzdělávací pracovník	1	1			2
	Osobní asistent	3			1	4
	Pracovník v sociálních službách	2				2
	Kumulovaná agenda		4		1	5
	Fundraising, PR			1		1
	Administrativní pracovník	1	1			2
	Jiné		1			1
Celkem		34	37	3	6	80
Soukromý sektor						
	HR asistent, personalista		5		1	6
	OSVČ	1	2			3
	řídící pracovník		3			3
	Jiné		4		1	5
Celkem		1	14	0	2	17

Jiné	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
Nezaměstnaný		2		1	3
Další studium	6				6
Dobrovolník v zahraničí		1		1	2
Rodičovská dovolená	2	10	1		13
Celkem	8	13	1	2	24
Celkem absolventů	51	79	5	19	154

Současné zaměstnání

Ve státním sektoru působí v současném zaměstnání nejvíce absolventů na MPSV na pozicích Referent státní správy (4) a Koordinátor projektu, programu (3). Tři absolventi působí rovněž jako Koordinátoři projektu, programu v rámci působnosti MŠMT. Do kategorie Ostatní státní správa byli zahrnuti pracovníci působící na krajských a městských úřadech a na Magistrátu hl. m. Prahy nebo v institucích, které jsou těmito subjekty zřizovány. V ostatních státních institucích, které neposkytují sociální služby, zastávají absolventi např. pozice administrativní pracovník na Úřadu vlády ČR, policista, justiční čekatel, učitel. Absolventi, kteří působí ve státní sféře, mají ve většině případů vzdělání ukončené titulem magistr (73%). Porovnání s výsledky obdobné tabulky vytvořené Radostovou (2005, Příloha č. 2) lze provést obtížně vzhledem ke značně rozdílné typologii pracovních pozic. Neoddiskutovatelný úbytek je ovšem možné zaznamenat na pozici úředník PMS z dvanácti (Radostová, 2005) na jediného zástupce v tomto šetření.

Nestátní neziskový sektor tvořil nejpočetnější skupinu podle sektorů s 80 respondenty. Nejvýznamněji byla zastoupena pozice SP bez rozlišení (18), která zahrnovala pracovníky, mezi jejichž činnost spadá v převážné míře „čistá“ sociální práce. Významný počet absolventů působí na pozici Koordinátor projektu, programu (16). Třináct odpovědí od respondentů bylo zahrnuto do kategorie Ředitel, řídicí pracovník v organizaci, do které spadaly odpovědi

typu ředitel organizace, vedoucí sociální pracovník atp. Ostatní kategorie byly zastoupeny v menší míře. Kategorie Kumulovaná agenda obsahovala např. odpovědi SP, fundraiser a lektor výcviku ohrožených dětí; SP, koordinátor dobrovolníků a poradenský pracovník. Pracovní pozice, pro jejichž výkon není potřeba nejvyšší kvalifikace (osobní asistent, pracovník v sociálních službách) vykonávají pouze absolventi bakalářského studia. Jedinou výjimku tvořila respondentka, která sice pracuje na pozici osobního asistenta s titulem magistr, ale sama uvedla, že se jedná pouze o dočasné organizační řešení, neboť se podílí na rozjezdu nové služby v organizaci, ve které bude zastávat post jiný. Pozici Ředitel, řídicí pracovník v organizaci pak dle očekávání zatupuje podstatně více absolventů s magisterským vzděláním.

V soukromém sektoru pracuje v současnosti 17 absolventů. Převažuje profese blízká sociální práci a to HR asistent, personalista (6). Mezi pozice v kategorii Jiné byl zařazen např. advokátní koncipient (2) a jeden absolvent, který pracuje jako sociální pracovník, personalista a koordinátor projektu v sociální firmě.

Zbylých 24 absolventů, kteří v současnosti nepracují, bylo požádáno o uvedení důvodu. 13 respondentů uvedlo, že je momentálně na rodičovské dovolené, ale mnoho z nich uvedlo, že zároveň pracují. Dalšímu studiu se věnuje 6 absolventů, všichni mají na KSP FF UK ukončené tříleté bakalářské vzdělání a ve všech případech se jednalo o další studium oboru sociální práce nebo psychologie. Pouze 3 absolventi jsou v současné době nezaměstnaní. Zbylí 2 absolventi jsou aktuálně v zahraničí, jeden zde působí jako dobrovolník, druhý účel svého pobytu neuvedl.

Tab. 6. Typ pozice v prvním zaměstnání po absolutoriu

Typ pozice		Typ studia				
Státní sektor		Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
MPSV	Referent státní správy		1			1
	Koordinátor projektu, programu		1			1
	SP					0
	Zprostředkovatel práce, poradce v oblasti politiky zaměstnanosti					0
	Řídící pracovník		1			1
MŠMT	Koordinátor projektu, programu					0
	SP v diagnostickém ústavu		1			1
MV	Referent státní správy					0
	Správa uprchlických zařízení					0
	SP		1			1
MS	Probační úředník					0
MZ	Koordinátor dobrovolníků		1			1
Ostatní státní správa	Koordinátor projektu, programu					0
	OSPOD	1	1			2
	SP					0
	Řídící pracovník		1			1
	Referent				1	1
Ostatní státní instituce neposkytující sociální služby		1	3			4
Celkem		2	11	0	1	14
Nestátní neziskový sektor						
SP bez rozlišení		3	9		3	15
SP - terapeut			2		2	4
SP v poradně, poradenský pracovník			4	1	2	7
Krizový intervent		1	2	1	1	5
Koordinátor dobrovolníků, jiných pracovníků			3		1	4
Koordinátor projektu, programu			3		2	5
Ředitel, řídicí pracovník v organizaci			4	2		6
Lektor, vzdělávací pracovník			1			1

Nestátní neziskový sektor	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
Osobní asistent	4				4
Pracovník v sociálních službách	1				1
Kumulovaná agenda	1				1
Fundraising, PR	1				1
Administrativní pracovník					0
Jiné		1			1
Celkem	11	29	4	11	55
Soukromý sektor					
HR asistent, personalista	1	1			2
OSVČ					0
řídící pracovník	1				1
Jiné	1	2			3
Celkem	3	3	0	0	6
Celkem absolventů	16	43	4	12	75

První zaměstnání po absolutoriu

Ve státním sektoru působilo pouze 14 absolventů, proto jsou všechny typové pozice zahrnuty většinou jen jednou. Mezi státní instituce, které neposkytují sociální služby, patřily např. odpovědi právník na MS, redaktor regionálního vysílání ČRo. Oproti současnému zaměstnání je zastoupena pozice v resortu zdravotnictví, konkrétně koordinátor dobrovolníků ve zdravotnickém zařízení. Zřetelná je jasná převaha absolventů magisterského studia ve státní sféře (85% proti 15% absolventů bakalářského studia).

Nestátní neziskový sektor zahrnoval údaje od 55 absolventů. Převládající pracovní pozice se shodují s pozicemi uvedenými v současném zaměstnání tj. SP bez rozlišení (15), Ředitel, řídící pracovník v organizaci (6). Větší poměrné zastoupení oproti současnému zaměstnání čítala pozice SP v poradně, poradenský pracovník (13% z 55). V prvním zaměstnání je také znatelná větší orientace na oblast psychosociální pomoci výraznějším zastoupením pozice Krizový intervent (5), která zahrnovala především pracovníky telefonických krizových linek. Procentuelně hůře byla zastoupena pozice Koordinátor projektu, programu,

která dosáhla oproti současnému zaměstnání (20% z 80) poloviční četnosti (9,1% z 54). V ostatních kategoriích se od sebe údaje ve srovnání se současným zaměstnáním nijak výrazně nelišily. V prvním zaměstnání se v žádné z pozic, které lze v určité míře považovat za řídicí (tj. Koordinátor dobrovolníků a jiných pracovníků, Koordinátor projektu, programu a Ředitel, řídicí pracovník v organizaci) neuplatnil ani jeden absolvent bakalářského studia.

V soukromém sektoru působilo pouze 6 absolventů. Jejich pracovní zařazení se typově shodovalo s pozicemi v současném zaměstnání (HR asistent, personalista, řídicí pracovník).

4.3.3 Cílové skupiny podle zaměstnání absolventů

Tabulky 7 a 8 znázorňují cílové skupiny uživatelů, se kterými absolventi pracují nebo pracovali a to v závislosti na typu studia, které absolvovali na KSP FF UK. Kategorizace na současné a první zaměstnání proběhla stejným způsobem jako v případě sekce „typ pozice v zaměstnání“, tj. pokud první zaměstnání po absolutoriu bylo zároveň současným, pak byl údaj zpracován pouze v sekci současné zaměstnání.

Respondenti vybírali možnou odpověď z kategorií nabídnutých v otázce číslo 10 resp. 18. Tyto otázky byly určeny pouze pro ty respondenty, kteří pracují nebo pracovali v oblasti sociálních služeb. Kategorii 25. Různé tvořily odpovědi, které obsahovaly hned několik odlišných cílových skupin (např. odpověď: pachatelé trestných činů, bezdomovci, senioři a občané.). Kategorie 26. Jiné obsahovala takové odpovědi, které nebylo možné zařadit pod jinou položku (např. dospělé osoby obecně).

Tab. 7. Cílové skupiny v současném zaměstnání

Cílová skupina	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
1. Týrané, zneužívané a zanedbávané děti	1				1
2. Jiné děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)	6	7	1		14
3. Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání	4	1			5
4. Ženy, matky					0
5. Muži, otcové					0
6. Rodiny	1	3	1	1	6
7. Staří lidé	4	2		1	7
8. Umírající					0
9. Lidé s mentálním a kombinovaným postižením	6	3			9
10. Lidé se smyslovým postižením	3	1			4
11. Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)	1	3			4
12. Lidé s chronickými nemocemi				1	1
13. Lidé s duševním onemocněním	2	6		1	9
14. Lidé závislí (včetně alkoholu, závislosti na hracích automatech)	1	1		1	3
15. Lidé v krizi		1			1
16. Oběti domácího násilí					0
17. Oběti obchodování s lidmi	1				1
18. Etnické menšiny	1	1			2
19. Cizinci, uprchlíci	2	3	1		6
20. Pachatelé trestných činů		1			1
21. Osoby živící se prostitucí	2				2
22. Bezdomovci		1		1	2
23. Občané (např. příjemci dávek, sociálně právní poradenství)	3				3
24. Pracovníci sociálních služeb, dobrovolníci		3		1	4
25. Různé cílové skupiny	2	2	1	2	7
26. Jiná cílová skupina		3			3
Celkem	40	42	4	9	95

Tabulka 7 se týká cílových skupin v současném zaměstnání. Celkem pracuje v současném zaměstnání s cílovou skupinou z oblasti sociálních služeb 95 absolventů. Ze

zjištěných údajů vyplývá velká různorodost cílových skupin. Nejvíce absolventů pracuje s Děťmi a mládeží (14), s Lidmi s dušením onemocněním (9) a Lidmi s mentálním a kombinovaným postižením (9). Srovnáním s výsledky Radostové (2005, Příloha č. 3) vyplývají určité rozdílnosti v zastoupených skupinách. Především znatelně ubylo zastoupení v kategorii Pachatelé trestných činů z 13 tj. 11,8% (Radostová, 2005) na 1% mezi aktuálně zkoumanými absolventy.

Tab. 8. Cílové skupiny v prvním zaměstnání

Cílová skupina	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
1. Týrané, zneužívané a zanedbávané děti	1	3		1	5
2. Jiné děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)	5	6		1	12
3. Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání					0
4. Ženy, matky		1		1	2
5. Muži, otcové					0
6. Rodiny			1		1
7. Staří lidé	1	2		1	4
8. Umírající					0
9. Lidé s mentálním a kombinovaným postižením	1	1			2
10. Lidé se smyslovým postižením		1			1
11. Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)	2	1	1	2	6
12. Lidé s chronickými nemocemi					0
13. Lidé s duševním onemocněním	1	4		1	6
14. Lidé závislí (včetně alkoholu, závislosti na hracích automatech)		1			1
15. Lidé v krizi		2	1		3
16. Oběti domácího násilí		1			1
17. Oběti obchodování s lidmi	1	1			2
18. Etnické menšiny					0
19. Cizinci, uprchlíci		2			2
20. Pachatelé trestných činů		1			1
21. Osoby živící se prostitucí					0
22. Bezdomovci	1			2	3

Cílová skupina	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Celkem
23. Občané (např. příjemci dávek, sociálně právní poradenství)				1	1
24. Pracovníci sociálních služeb, dobrovolníci		4			4
25. Různé cílové skupiny		3	1		4
26. Jiná cílová skupina		2			2
Celkem	13	36	4	10	63

Tabulka 8 znázorňuje cílové skupiny v prvním zaměstnání po absolutoriu. V oblasti sociálních služeb pracovalo celkem 63 absolventů. Převažující cílové skupiny se shodují s cílovými skupinami v současném zaměstnání tj. Děti a mládež (12), Lidé s duševním onemocněním (6). Větší zastoupení dosáhly cílové skupiny Týrané, zneužívané a zanedbávané děti (5) a Lidé s tělesným postižením (5). Srovnání s výsledky Radostové (2005) by v tomto případě nebylo k výrazně nižšímu počtu získaných údajů (téměř o dvě třetiny) vhodné.

4.3.4 Počet podřízených v zaměstnání

V otázce číslo 11 resp. 19 byli absolventi dotazováni na počet podřízených v zaměstnání. Otázka byla uzavřená a respondenti vybírali jednu ze čtyř možných odpovědí. Odpovědi byly roztrženy na základě sektoru, ve kterém respondenti pracují/pracovali. Do kategorie současné zaměstnání byla zahrnuta odpověď i v případě, že se jednalo zároveň o první a současné zaměstnání respondenta.

Tab. 9. Počet podřízených

	Počet podřízených	Státní	Nestátní	Soukromý	Celkem	%
A	0	29	46	11	86	66%
	1-5	2	20	6	28	21%
	6-10	1	5		6	5%
	11 a více	1	9		10	8%
	Celkem	33	80	17	130	100%
B	0	12	38	4	54	72%
	1-5	2	10	1	13	17%
	6-10		2	1	3	4%
	11 a více	1	4		5	7%
	Celkem	15	54	6	75	100%

A = současné zaměstnání

B = první zaměstnání po absolutoriu

Tabulka 9 vyjadřuje počet podřízených v jednotlivých sektorech v současném i v prvním zaměstnání po absolutoriu. Většina absolventů (2/3) nemá v současném zaměstnání žádného podřízeného. V prvním zaměstnání je toto číslo ještě o několik procent vyšší. Významnější rozdíly se objevují při srovnání státního a nestátního sektoru, kdy v nestátním sektoru má 43% respondentů alespoň jednoho podřízeného, u státních zaměstnanců je tomu pouze ve 12 procentech případů. V prvním zaměstnání jsou rozdíly v počtu podřízených mezi jednotlivými sektory podstatně menší.

4.3.5 Spokojenost v zaměstnání

Údaj o spokojenost v zaměstnání byl zjišťován prostřednictvím otázky číslo 12 resp. 20 „Jak jste spokojený/-á v současném zaměstnání?“. Respondenti vybírali ze čtyřbodové škály mezi variantami spokojený, spíše spokojený, spíše nespokojený, nespokojený. Pro vyhodnocení byly vytvořeny kategorie dvě - spokojený, nespokojený. Kategorie současné a první zaměstnání byli vytvořeny stejným způsobem jako v předchozích případech.

Tab. 10. Spokojenost v zaměstnání

	Spokojenost	Státní	Nestátní	Soukromý	Celkem	%
A	Spokojený	30	70	17	117	90%
	Nespokojený	3	10		13	10%
	Celkem	33	80	17	130	100%
B	Spokojený	11	43	4	58	77%
	Nespokojený	3	12	2	17	23%
	Celkem	14	55	6	75	100%

A = současné zaměstnání

B = první zaměstnání po absolutoriu

Tabulka 10 zobrazuje spokojenost absolventů podle sektoru působnosti v závislosti, zda se jednalo o současné nebo první zaměstnání po absolutoriu. V současném zaměstnání je spokojena drtivá většina absolventů (90% ze 130). Zbylí respondenti označili odpověď spíše nespokojen a jejich odpověď byla zahrnuta do kategorie nespokojený. Výrazné rozdíly ve spokojenosti mezi jednotlivými sektory se převedením na procentuální rozložení odpovědí nevyklytly.

V prvním zaměstnání bylo spokojeno o poznání méně absolventů, přesto se však jedná stále o jasnou většinu (77% ze 75). Více jak pětina respondentů byla tedy nespokojena. Navíc se v případě prvního zaměstnání několikrát objevila varianta nejzápornějšího nabízeného hodnocení tj. nespokojen (4), kterou v současném zaměstnání nikdo z respondentů nezvolil. Mezi jednotlivými sektory vybočoval soukromý sektor, který ovšem čítal data pouze od 6 respondentů, a proto nemají výsledky velkou vypovídací hodnotu. Spokojenost mezi státním a nestátním sektorem se opět výrazně nelišila.

Velmi podobné výsledky v oblasti spokojenosti v prvním a současném zaměstnání prokázal také výzkum Radostové (2005, Příloha č. 4).

4.3.6 Dobrovolnická činnost

Otázky na dobrovolnickou činnost absolventů KSP FF UK během jejich studia KSP FF UK tvořily čtvrtou sekci dotazníku. Pro potřeby dotazníkového šetření byla dobrovolnická činnost vymezena časově a místně, jako dobrovolná činnost vykonávaná pro jednu instituci v celkové délce alespoň 20 hodin. Otázka číslo 21 zjišťovala, v jaké instituci případně institucích vykonával absolvent dobrovolnickou činnost. V otázce 22 byli absolventi dotazováni na cílovou skupinu uživatelů instituce, ve které vykonávali dobrovolnickou činnost.

Tab. 11. Počet organizací, ve kterých dobrovolník působil

počet organizací	počet respondentů
1	48
2	14
3	13
4	3
5	1
6	0
7	1
Celkem	80

V tabulce 11 jsou zahrnuti absolventi, kteří během studia vykonávali dobrovolnickou činnost v závislosti na počtu institucí, ve kterých působili. Celkem se dobrovolnické činnosti věnovalo 80 absolventů z celkového počtu 154 respondentů. Nejvíce absolventů působil během studia pouze v jedné organizaci (48). Výjimku však netvořili ani studenti, kteří během studia vykonávali dobrovolnickou činnost ve dvou (14) nebo třech (13) organizacích. Nejaktivnější absolvent působil během studia dokonce v 7 organizacích.

Tab. 12. Organizace, ve kterých dobrovolníci působili

Organizace	Počet respondentů
Remedium	7
FN Motol	6
Lata	6
Organizace pro pomoc uprchlíkům	6
Fokus	5
Domov Sue Ryder	4
Program Pět P	4
Jahoda	4
Česká společnost AIDS pomoc	3
Inex s.d.a.	3
Letní dům	3
Česká alzheimerovská společnost	2
Rytmus	2
YMCA	2
Jedličkův ústav	2
Romodrom	2
Make a connection	2
Střep	2
Sámovka	2
Dům světla	2
Duha	2
Poradna pro uprchlíky	2
Člověk v tísní	2
Český červený kříž	2
Okamžik	2
Jiná	60
Celkem	139

Tabulka 12 znázorňuje nejčastěji uváděné instituce, ve kterých absolventi během studia vykonávali dobrovolnickou činnost. Absolventi působili v rámci dobrovolnické činnosti celkem v 85 institucích nebo programech. Ve 25 případech v dané organizaci působil více než jeden z absolventů, tyto instituce/programy jsou uvedeny v tabulce jmenovitě. Ostatní instituce (60) jsou zařazeny pod položku Jiná. Nejvíce dobrovolníků z řad absolventů působil v občanském sdružení Remedium (7), v Organizaci pro pomoc uprchlíkům

(6), ve Fakultní nemocnici Motol (6) a v občanském sdružení Lata (6).

Tab. 13. Cílové skupiny u dobrovolnické činnosti

Cílová skupina	Počet respondentů
1. Týrané, zneužívané a zanedbávané děti	1
2. Jiné děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)	30
3. Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání	0
4. Ženy, matky	0
5. Muži, otcové	0
6. Rodiny	4
7. Staří lidé	11
8. Umírající	2
9. Lidé s mentálním a kombinovaným postižením	10
10. Lidé se smyslovým postižením	4
11. Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)	10
12. Lidé s chronickými nemocemi	0
13. Lidé s duševním onemocněním	9
14. Lidé závislí (včetně alkoholu, závislosti na hracích automatech)	1
15. Lidé v krizi	2
16. Oběti domácího násilí	3
17. Oběti obchodování s lidmi	1
18. Etnické menšiny	3
19. Cizinci, uprchlíci	8
20. Pachatelé trestných činů	2
21. Osoby žijící se prostitutí	2
22. Bezdomovci	0
23. Občané (např. příjemci dávek, sociálně právní poradenství)	11
24. Pracovníci sociálních služeb, dobrovolníci	2
25. Různé cílové skupiny	1
26. Jiná cílová skupina	14
Celkem	131

Tabulka 13 uvádí přehled cílových skupin institucí, ve kterých absolventi působili v rámci dobrovolnické činnosti. Otázka na cílovou skupinu uživatelů byla otevřená, proto bylo nutné odpovědi zkatégorizovat. Ke kategorizaci bylo

užito stejného klíče jako v případě tabulek 7 a 8. Pokud se cílová skupina u absolventa, který vykonával dobrovolnickou činnost ve více institucích, opakovala, pak byla započítána jen jednou.

Výrazně zastoupenou cílovou skupinou byly Děti a mládež, s nimiž pracovalo 30 respondentů (tj. více jak 1/3 všech dobrovolníků). Další početnou skupinou byli Staří lidé (11), Lidé s mentálním a kombinovaným postižením (10), Lidé s tělesným postižením (10) a Lidé s duševním onemocněním (9) tzn. skupiny, které se výrazněji objevovaly i v případě prvního a současného zaměstnání. Oproti zaměstnání, kde byli následující skupiny zastoupeny okrajově nebo vůbec, pak velké množství dobrovolníků pracovalo také s cílovými skupinami Občané (11), Cizinci, uprchlíci (8), HIV pozitivní (5) a Pacienti v nemocnicích (4).

4.3.7 Hodnocení spokojenosti s výukou

Tematický okruh zabývající se problematikou hodnocení studia tvořil pátou, závěrečnou část dotazníkového šetření. Absolventi byli dotazováni na spokojenost s výukou na KSP FF UK a také na to, zda během jejich studia probíhal projekt Inovace studijního programu KSP FF UK (dále Inovace). Hodnocení spokojenosti s výukou bylo rozděleno do tří podotázek týkajících se spokojenosti s teoretickou připraveností, s praktickou připraveností a celkovou spokojeností s výukou na KSP FF UK. Absolventi hodnotili jako ve škole prostřednictvím pěti bodové škály v rozmezí 1 - 5, přičemž 1 = nejlepší hodnocení, 5 = nejhorší. Poslední otázka číslo 24 zjišťovala, zda v průběhu aktivního studia absolventů probíhal projekt Inovace, respondenti volili odpověď ano/ne.

Tab. 14. Hodnocení studia na KSP FF UK I.

	2005	2006	2007	2008	Průměr
Teoretická připravenost	2,25	2,48	2,30	2,56	2,40
Praktická připravenost	2,85	3,08	3,21	3,27	3,21
Celková spokojenost	2,35	2,64	2,58	2,69	2,62
Průměr	2,50	2,73	2,70	2,84	2,74

Údaje v tabulce 14 znázorňují průměrnou známku, kterou hodnotili absolventi studium na KSP FF UK v závislosti na roku absolutoria. Nejlepšího průměrného hodnocení za všechny ročníky dosáhla kategorie teoretická připravenost (2,40). Naopak nejhůře byla vnímána úroveň praktické přípravy (3,21). Hodnocení celkové spokojenosti se pohybuje mezi dvěma předchozími kategoriemi (2,62). Srovnáním s Radostovou (2005, Příloha č. 5) se rok od roku potvrzuje jednoznačný nárůst nespokojenosti se studiem. Jediný malý výkyv z této zhoršující se tendence se objevil v průměrném hodnocení absolventů z roku 2007.

Tab. 15. Hodnocení studia na KSP FF UK II.

	Bc.	Mgr.	Bc.+NMgr.	NMgr.	Průměr
Teoretická připravenost	2,39	2,43	2,40	2,37	2,40
Praktická připravenost	2,98	3,20	3,80	3,32	3,21
Celková spokojenost	2,61	2,58	3,00	2,42	2,62
Průměr	2,66	2,74	3,07	2,71	2,74

Tabulka 15 znázorňuje průměrnou známku, kterou hodnotili absolventi studium na KSP FF UK v závislosti na typu absolvovaného studia. Podle tohoto rozčlenění hodnotili průměrně nejlépe výuku na KSP FF UK absolventi bakalářského studia (2,66), výrazně hůře však nehodnotili studium ani absolventi navazujícího magisterského (2,71) a magisterského (2,74) studia. Nejhorší hodnocení pak přisoudili absolventi kombinace bakalářského a následně navazujícího magisterského studia, kteří byli zastoupeni ovšem pouze 5 respondenty.

Tab. 16. Hodnocení studia na KSP FF UK III.

	Inovace ANO	Inovace NE
Teoretická připravenost	2,39	2,43
Praktická připravenost	3,22	3,11
Celková spokojenost	2,63	2,57
Průměr	2,75	2,70

Tabulka 16 ukazuje průměrnou známku, kterou absolventi hodnotili studium na KSP FF UK v závislosti na tom, zda během jejich aktivního studia probíhal projekt Inovace či ne. Výrazný rozdíl mezi hodnocením těchto dvou skupin absolventů nebyl zaznamenán. Početně se jednalo o zhruba stejně velké skupiny absolventů, kdy 72 respondentů odpovědělo, že Inovace během jejich aktivního studia probíhala a 82 odpovědělo, že ne. Kategorie celková spokojenost a praktická připravenost byly mírně lépe hodnoceny absolventy, kteří Inovaci nezažili. Naopak teoretickou připravenost hodnotili mírně pozitivněji absolventi, za jejichž studia projekt Inovace probíhal.

4.3.8 Ověření výzkumných předpokladů

H₁: Většina absolventů KSP FF UK se během studia věnovala dobrovolnické činnosti. Pohled na tabulku 11 ukazuje, že celkem 80 absolventů se během studia KSP FF UK věnovalo dobrovolnické činnosti alespoň v jedné organizaci/programu. Vyjádřeno procentuelně tvoří těchto 80 absolventů 52% ze 154 respondentů. Výzkumný předpoklad byl tedy potvrzen.

H₂: Celková spokojenost absolventů KSP FF UK se studiem na KSP FF UK se rok od roku zvyšuje. Tabulka 14 ukazuje, že průměrná celková spokojenost má mezi jednotlivými ročníky absolventů kolísavou tendenci, ale spíše se snižuje. Tento předpoklad nebyl potvrzen.

H₃: V současném zaměstnání jsou absolventi KSP FF UK více spokojeni než v prvním zaměstnání po absolvování KSP FF UK. Tento předpoklad byl testován pouze u těch absolventů, kteří vyplnili obě sledované kategorie, tj. měli více než jedno zaměstnání a zároveň v současnosti pracují. Hodnocení spokojenosti v obou zaměstnáních bylo porovnáno a výsledky tohoto srovnání jsou znázorněny v tabulce 17.

Tab. 17. Spokojenost v současném zaměstnání v porovnání se spokojeností v prvním zaměstnání

Spokojenost	Celkový součet	%
Více spokojen	28	50%
Méně spokojen	8	14%
Stejně spokojen	20	36%
Celkový součet	56	100%

Je zřejmé, že 50% absolventů z 56 je v současném zaměstnání více spokojeno než v prvním zaměstnání po absolutoriu. Dvacet absolventů je spokojeno stejně, z čehož 9 absolventů v obou případech vybralo možnost nejpozitivnějšího hodnocení tj. spokojen a tudíž ani více spokojeni být nemohou. Předpoklad byl potvrzen.

H₄: Cílová skupina při dobrovolnické činnosti absolventů KSP FF UK se ve většině případů shoduje s cílovou skupinou v zaměstnání. K ověření tohoto předpokladu byla porovnávána cílová skupina u dobrovolnické činnosti (u některých absolventů se jednalo o více cílových skupin) s cílovou skupinou v současném i v prvním zaměstnání po absolutoriu. Výsledky tohoto srovnání jsou k dispozici v následující tabulce 18.

Tab. 18. Srovnání cílové skupiny dobrovolnické činnosti s cílovou skupinou v zaměstnání

Cílová skupina	Počet absolventů	%
Shodná cílová skupina	27	42%
Neshodná cílová skupina	38	58%
Celkem	65	100%

Z uvedené tabulky vyplývá, že shoda alespoň v jedné cílové skupině byla shledána pouze ve 42 procentech případů, a tento předpoklad tudíž nebyl potvrzen.

H₅: Více jak polovina absolventů KSP FF UK přesáhla optimální dobu studia. Výzkumný předpoklad byl potvrzen. Z tabulky 2 vyplývá, že 88 absolventů ze 154 tj. 57% potřebovalo k úspěšnému absolvování studia na KSP FF UK delší dobu než je pro daný typ studia optimálně určena.

H₆: Absolventi, během jejichž aktivního studia probíhal projekt Inovace studijního programu KSP FF UK, hodnotí studium lépe než absolventi po dobu, jejichž studia projekt Inovace neprobíhal. V tabulce 16 je zobrazen přehled průměrného hodnocení studia v závislosti na tom, zda během aktivního studia absolventů probíhal či neprobíhal projekt Inovace. Pouze kategorie teoretická připravenost byla hodnocena v průměru lépe absolventy, během jejichž aktivního studia probíhal projekt Inovaci. Tento výzkumný předpoklad nebyl potvrzen.

4.4 Sumarizace výsledků

Do výzkumu „Uplatnění absolventů KSP FF UK z let 2005–2008“ se z celkového souboru 214 absolventů zapojilo téměř 72%. To dokazuje zájem absolventů o dění na katedře, na které studovali, neboť v anketárním šetření bývá návratnost zpravidla mnohem menší. Nejvíce respondentů tvořili absolventi magisterského (79 tj. 51%) a bakalářského

programu (51 tj. 33%). Zastoupení absolventů kombinace bakalářského programu a následně navazujícího magisterského programu na KSP FF UK bylo znatelně menší. Důvodem byl především fakt, že tuto kombinaci mohli absolventi v případě řádně dlouhého studia (tj. tři plus dva roky) absolvovat poprvé až v roce 2008.

Doba studia u většiny absolventů přesáhla standardní dobu potřebnou k úspěšnému zakončení studia určenou dobu pro jednotlivé studijní programy. Ze 154 absolventů si protahovalo studium minimálně o půl roku 105 absolventů tj. zhruba 68%. Nejdelší doba studia se objevila mezi absolventy pětiletého magisterského studia, kdy někteří potřebovali pro úspěšné dokončení studia až 10 let. Z těchto údajů se jeví rozdělení pětiletého magisterského studia na tříleté bakalářské a dvouleté navazující magisterské studium jako dobrý krok ke snížení doby potřebné k absolvování a také ke zvýšení možnosti získání titulu. Nejkratší dobu studia potřebovali v průměru absolventi kombinace bakalářského a navazujícího magisterského studia. Toto zjištění je nutno interpretovat s ohledem na výše zmíněný fakt, že absolventi této kombinace mohli absolvovat studium poprvé v roce 2008. To znamená, že do šetření se z této kategorie mohli zapojit právě jen ti absolventi, kteří nepřesáhli optimální dobu určenou pro studium.

Tři čtvrtiny absolventů bakalářského studia na KSP FF UK, zde pokračuje ve studiu navazujícího magisterského programu. Tito absolventi v převážné většině případů (34 tj. 90%) vyplnili otázky týkající se oblasti současného zaměstnání, čímž bylo zjištěno, že většina těchto absolventů při studiu pracuje. Tento údaj nebyl a priori nijak zjišťován, vyplynul z analýzy údajů dostupných z šetření a týká se pouze absolventů bakalářského studia, neboť předmětem tohoto výzkumu nebylo zjišťovat, zda a

kolik absolventů již během studia pracovalo. Ze 13 absolventů bakalářského studia, kteří na KSP FF UK dále nestudují, uvedli 2 absolventi, že dále studují jiný obor (v obou případech se jednalo o obor psychologie) a 2 jsou na rodičovské dovolené. Zbylých 9 absolventů v současnosti pracuje, což se ovšem nevylučuje s dalším studiem na jiné vysoké škole.

Počet zaměstnání se u většiny absolventů (57%) rovnal jednomu, třetina absolventů měla zaměstnání dvě. Zbytek absolventů neměl po absolutoriu buď žádné zaměstnání (5) nebo 3 a více (16). Zjištěné údaje tak odpovídají faktu, že výzkum se týkal absolventů z let nedávných, kteří ještě neměli čas vystřídat větší množství zaměstnání.

Z celkového počtu respondentů, kteří jsou v současnosti zaměstnání (130), pracuje většina absolventů v oblasti sociální práce. Pouze 24 absolventů pracuje mimo obor, velká část z nich však pracuje v příbuzných oborech např. lidské zdroje, pedagogika. Nejvíce absolventů pracuje v nestátním sektoru, nejméně absolventů pracuje v soukromém sektoru. Pouze 3 absolventi jsou v současné době nezaměstnaní. V prvním zaměstnání po absolutoriu byly výsledky podobné pouze s tím rozdílem, že nestátní neziskový sektor byl zastoupen ještě výrazněji (73% ze 74). Ve státním sektoru pracovalo 19% a v soukromém sektoru 8% absolventů.

V současném zaměstnání pracuje s některou z cílových skupin z oblasti sociální práce 95 absolventů (73% ze 130 pracujících). Z 26 možných cílových skupin nemají žádné zastoupení pouze 4 cílové skupiny, což ukazuje na velikou rozmanitost. Největší počet absolventů pracuje s Děti a mládeží (14), Lidmi s duševním onemocněním (9), Lidmi s mentálním a kombinovaným postižením (9). V prvním zaměstnání po absolutoriu procento těch, kteří pracují s některou z cílových skupin sociální práce vyšší (84% ze

75). Byla zastoupena opět většina cílových skupin, ačkoliv žádné zastoupení zde nemělo již více skupin (6). Nejvíce početnou cílové skupiny se shodovaly se skupinami v současném zaměstnání. Citelný úbytek absolventů, kteří pracují s Pachateli trestných činů ve srovnání s Radostovou (2005), si lze vysvětlit tím, že nejvíce se práci s pachateli trestných činů věnují pracovníci v rámci Probační a mediační služby ČR, jejíž stav je v současnosti v podstatě naplněn, a tudíž se zde čerství absolventi nemohou uplatnit. Výzkum Radostové (2005) se naopak týkal absolventů, z nichž někteří stáli dokonce přímo u zrodu PMS nebo absolvovali studium v době, kdy PMS zažívala největší nábor pracovníků a existovala tedy zvýšená pravděpodobnost, že mnoho absolventů KSP FF UK zamíří pracovat právě do jejích řad.

Převážná většina absolventů nemá žádného podřízeného ani v prvním (72%) ani v současném zaměstnání (66%). Znatelný rozdíl je pozorovatelný mezi státním a ostatními sektory, kdy ve státním sektoru mají absolventi méně často podřízené než v nestátním neziskovém a soukromém sektoru.

Většina absolventů byla v prvním zaměstnání (77%) i v současném zaměstnání (90%) spokojena. V prvním zaměstnání však bylo podstatně více absolventů nespokojeno. Výrazné rozdíly ve zjištěných údajích mezi jednotlivými sektory nebyly shledány.

Během studia KSP FF UK se 52% absolventů věnovalo dobrovolnické činnosti, což dokazuje, že minimálně tato část studentů měla o studovaný obor skutečný zájem. V jedné organizaci působilo 60% respondentů, ve dvou a více organizacích (nejvíce v sedmi) dobrovolničilo 40%. Absolventi vykonávali dobrovolnickou činnost celkem v 85 organizacích nebo programech. Ve 25 organizacích působilo na pozici dobrovolníka více absolventů KSP FF UK, nejvíce v o. s. Remedium (7), Fakultní nemocnici Motol (6), o. s.

Lata (6) a v Organizaci pro pomoc uprchlíkům (6). Z cílových skupin u dobrovolníků byla velmi výrazně zastoupena skupina Děti a mládež (30), dále pak Staří lidé (11), Občané (11), Lidé s mentálním a kombinovaným postižením (10) a Lidé s tělesným postižením (10). Cílové skupiny, se kterými absolventi pracovali v rámci dobrovolnické činnosti, tvořily pestrou paletou. Z 26 možných skupin nemělo žádné zastoupení pouze pět cílových skupin, což je srovnatelné s rozmanitostí dosaženou u současného i u prvního zaměstnání.

Spokojenost s výukou na KSP FF UK hodnotili absolventi na pětibodové škále významově shodné s hodnocením na základní škole. Nejlepšího průměrného hodnocení v závislosti na roku absolvování dosáhla kategorie teoretická připravenost a to konkrétně hodnoty 2,25 od absolventů z roku 2005. Nejhorší průměrné ohodnocení získala kategorie praktická připravenost s průměrnou známkou 3,27 od absolventů z roku 2008. Celková spokojenost se v hodnocení pohybovala mezi těmito dvěma kategoriemi a to především z toho důvodu, že jí respondenti ve většině případů přisoudili průměrnou známku z hodnocení, které určili pro předchozí dvě kategorie. Pokud byla tato průměrná známka na pomezí, pak se ve většině případů absolventi přiklonili k lepšímu ohodnocení celkové spokojenosti s výukou.

Vzhledem k faktu, že více jak polovina studentů absolvovala KSP FF UK s několikaletými průtahy, bylo hodnocení výuky porovnáno i v kontextu s typem absolvovaného studia. Kategorie praktické připravenosti byla nejlépe hodnocena absolventy bakalářského studia, což odpovídá faktu, že bakalářské studium je specifické větší orientací na praxi. U absolventů navazujícího magisterského studia byla praktická připravenost hodnocena výrazně hůře oproti ostatním dvěma kategoriím (až o 0,95 bodu hůře) a

vychýlila tak celkové jinak poměrně dobré hodnocení těchto absolventů výrazně negativním směrem.

Navzdory předpokladům neměl na hodnocení výuky výrazný pozitivní vliv průběh projektu Inovace. Jediný pozitivní výkyv v hodnocení průběhu projektu byl zaznamenán u absolventů roku 2007. Potvrdili se tak zjištěné údaje, tj. že absolventi z jednoho roku hodnotí výuku v průměru hůře než předchozí ročník. Inovace se nejvíce dotýkala právě dvou posledních zkoumaných ročníků, Zprůměrováním všech tří hodnocených kategorií hodnotili absolventi s Inovací výuku známkou 2,75 a absolventi bez Inovace 2,70.

Z šesti výzkumných předpokladů byla na základě získaných údajů potvrzena přesně polovina. Získaná data tedy kromě očekávaných výsledků přinesla i výstupy nepředpokládané, žádné výrazně překvapivé či neodůvodnitelné údaje však nebyly zjištěny.

Výsledky zjištěné u absolventů KSP FF UK bohužel nelze porovnat s jinými vysokými školami, které v České republice vyučují sociální práci, neboť na těchto se podobné výzkumy neprovádějí, popř. ne v tak velkém rozsahu. Např. na Masarykově univerzitě byl proveden celouniverzitní výzkum uplatnění absolventů 2005-2006, ve kterém se podařilo získat údaje pouze o 11 absolventech oboru sociální práce. Na některých univerzitách si vytvářejí přehled o absolventech v rámci absolventských spolků, účast v nich je však dobrovolná a lze předpokládat, že mnoho absolventů není v této oblasti aktivní. Převážná většina škol pak aktivity vedoucí ke zjištění uplatnění svých absolventů neprovádí vůbec a to ani v celouniverzitním měřítku.

Závěr

Profese sociálního pracovníka má před sebou stále mnoho výzev než dojde k její úplné profesionalizaci. Základní potřeby této profese lze shrnout do několika bodů.

- ❖ Je potřeba zapracovat na změně přetrvávajícího negativního pohledu široké veřejnosti na sociální pracovníky a to nejlépe vytvořením silné profesní organizace, která bude mít prostředky k zlepšení povědomí o sociální práci.
- ❖ Je potřeba neustále zlepšovat a zdokonalovat systém výuky a praxí na vysokých a vyšších odborných školách, jako základní předpoklad pro produkování kvalitně vzdělaných sociálních pracovníků.
- ❖ Je potřeba posílit etický rozměr sociální práce vytvořením kontrolní instituce, která by dohlížela a pomáhala v dodržování etického kodexu sociálního pracovníků.
- ❖ Je potřeba, aby sociální pracovníci měli dostatečné sebevědomí a vykonávanou profesi vnímali s dostatečným respektem, jako povolání, které vyžaduje nemalou kvalifikaci, je velmi náročné, ale pro společnost je důležité.

Budoucí sociální pracovník a jeho přístup k profesi je formován již v rámci vzdělávací instituce, kterou studuje. V České republice je možné studovat sociální práci jako vysokoškolský obor v jednom z 21 bakalářských oborů, 11 navazujících magisterských oborů a 3 postgraduálních oborů¹¹. Některé obory jsou navíc dostupné jak v prezenční tak v kombinované formě studia. Další možnost studia pak nabízejí obory, které se sociální prací úzce souvisejí.

¹¹ Uvedený výčet se týká pouze následujících studijních programů: sociální politika a sociální práce, sociální práce, sociální péče.

Prostor pro zájemce o studium oboru je tedy dostatečně velký.

Provedený výzkum uplatnění absolventů KSP FF UK z let 2005-2008 ukázal, že drtivá většina absolventů KSP FF UK nemá problém najít zaměstnání, počet těch, kteří v době šetření nepracovali, byl minimální. Pozitivním zjištěním je také fakt, že absolventi jsou ve svém zaměstnání až na výjimky spokojeni. Absolventi KSP FF UK našli uplatnění ve státním, nestátním neziskovém i v ziskovém sektoru v širokém spektru institucí a s různými cílovými skupinami.

Zkoumaná kategorie „hodnocení výuky“ přinesla spíše nepříznivé výsledky. Obecně hodnocení nedosáhlo příliš pozitivních hodnot v žádné ze sledovaných oblastí. Nutno dodat, že výzkum se hodnocením kvality výuky zabýval spíše okrajově, tj. nebyly zjišťovány přesné příčiny negativního hodnocení výuky, proto není vhodné vyvozovat radikální závěry. Není jasné, zda příčinou nespokojenosti absolventů s výukou na KSP FF UK byla skladba předmětů, přístup a náročnost učitelů, přístup k informacím a komunikace s katedrou či hrál roli jiný faktor. Minimálně však mohou zjištěné údaje sloužit jako podnět k zamyšlení se nad zlepšením kvality výuky.

Nejhoršího průměrného hodnocení dosáhla ve všech případech kategorie praktická připravenost. Systém praxí pro bakalářské studium prošel sice nedávno výraznou změnou, to se však ještě plně nemohlo odrazit v hodnocení absolventů, ačkoliv absolventi bakalářského studia hodnotili praktickou připravenost nejlépe. Bohužel lze předpokládat, že transformací bakalářského studia z prezenčního na kombinované, ve kterém jsou praxe obvykle koncipovány odlišně, dojde ke znehodnocení stávajícího inovovaného systému praxí. Na druhou stranu lze očekávat, že studenti kombinovaného studia, kteří v převážné většině

působí již v praxi, budou mít větší poptávku po teoretických znalostech. Otázkou však stále zůstává koncepce praxí pro navazující magisterské studium. Tento typ studium je ze své podstaty zaměřen méně prakticky, nicméně jeho absolventi vnímali praktickou připravenost výrazně hůře než absolventi bakalářského studia.

Důvod k zamyšlení přináší také údaj vzešlý z výzkumu a to, že převážná většina absolventů bakalářského studia KSP FF UK, kteří zde studují navazující magisterské studium, zároveň pracuje. Toto zjištění vzešlo z výzkumu mimoděk a není tudíž zřejmé, o jaký typ úvazku se v jednotlivých případech jedná. Nicméně je legitimní položit si otázku, zda lze v souvislosti se zjištěným údajem považovat navazující magisterské studium vyučované prezenčně za dostatečně náročné.

Katedra sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy sehrává spolu s ostatními katedrami sociální práce v České republice významnou úlohu při formování budoucích sociálních pracovníků. Je proto žádoucí, aby výuka na ní byla co nejkvalitnější a odpovídala nejen potřebám praxe a zaměstnavatelů ale i potřebám samotných studentů. Do budoucna je tedy vhodné pokračovat v monitorování uplatnění absolventů i ve zjišťování spokojenosti s výukou.

Seznam použité literatury

Asociace vzdělavatelů v sociální práci: *Minimální standard vzdělávání v sociální práci ASVSP*. [online] Poslední revize 16. 4. 2009 [cit. 2009-05-15]. Dostupné z: <<http://www.asvsp.org/standardy.php>>

Havrdová, Z. (1999): *Kompetence v praxi sociální práce: metodická příručka pro učitele a supervizory v sociální práci*. Osmium, Praha.

Hofmannová, Š. (2008): Profesní komora chce zvýšit prestiž sociální práce jako etablovaného profesionálního oboru. *Sociální práce* 2/2008. s. 13

Freiová, E. (2000): Mým studentům. In *Sborník První setkání absolventů katedry sociální práce FF UK 2000*. Socium Carolinum, Praha

Kodymová, P. (2001): Sociální práce do druhé světové války. In Matoušek, O. a kol. *Základy sociální práce*. Portál, Praha. s. 111-138

Kodymová, Pavla - ústní sdělení (KSP FF UK, U Kříže 8, Praha 5 - Jinonice) dne 21. dubna 2009

Markusová, L. (2001): *Výzkum absolventů oboru sociální práce FF UK*. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra sociální práce, Praha. 92 s.

Matoušek, O. (2003): *Metody a řízení sociální práce*. Portál, Praha

Matoušek, Oldřich - ústní sdělení (KSP FF UK, U Kříže 8, Praha 5 - Jinonice) dne 5. června 2009

Musil, L. (2003): Zdokonalování je možné jen zdola. *Sociální práce* 1/2003. s. 2-10

Nečasová, M. (2003): Profesní etika. In Matoušek O, a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Portál, Praha. s. 21-50

Novotná, V. (2003): Společnost sociálních pracovníků. *Sociální práce* 1/2003. s. 156

Novotná, V., Schimmerlingová, V. (1991): *Sociální práce - její vývoj a metodické postupy*. Univerzita Karlova (Praha), Praha

Radostová, Z. (2005): *Výzkum absolventů katedry sociální práce FF UK*. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra sociální práce, Praha. 79 s., 10 s. příloh.

Řezníček, I. (1994): *Metody sociální práce*. SLON, Praha

Scheibová, M. (2008): Společnost sociálních pracovníků napomáhá rozvoji oboru. *Sociální práce* 2/2008. s. 11-12

Společnost sociálních pracovníků ČR: *Historie*. [online] 24. 10. 2006 [cit. 2009-05-13] Dostupné z: <<http://sspcr.unas.cz/?q=node/6>>

Společnost sociálních pracovníků ČR: *Etický kodex sociálních pracovníků České republiky*. [online] 24. 10. 2006 [cit. 2009-05-13] Dostupné z: <<http://sspcr.unas.cz/?q=node/13>>

Společnost sociálních pracovníků ČR: *Kdo jsme*. [online] 17. 10. 2006 [cit. 2009-05-13] Dostupné z: <<http://sspcr.unas.cz/?q=node/4>>

Suda, Radek - ústní sdělení (MPSV, Na Poříčném právu 1/376, Praha 2) dne 22. května 2008

Šveřepa, M.: *Počet sociálních pracovníků ve státní správě*. [online] 5. 8. 2005 [cit. 2009-05-23] Dostupné z: <<http://socialnirevue.cz/item/pocet-socialnich-pracovnic-ve-statni-sprave/category/socialni-prace>>

Tomeš, I. a kol. (1997): *Vzdělávací standardy v sociální práci*. SOCIOKLUB/PERSONNEL, Praha

Vodáčková, D. (2008): *Souhrnná informace o realizovaném projektu: Příloha Monitorovací zprávy*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra sociální práce. Praha

Vyhláška č. 505/2006 Sb. ze dne 15. listopadu 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, o sociálních službách

Zákon č. 111/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)

Zich, F. (2004): *Úvod do sociologického výzkumu*. EUPRESS, Praha

Příloha č. 1: Dotazník použitý ve výzkumu uplatnění absolventů KSP FF UK

Uplatnění absolventů KSP FF UK z let 2005-2008

Před Vámi stojí dotazník, který je součástí mé diplomové práce s názvem Výzkum absolventů Katedry sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen KSP FF UK). Prosím Vás velice o jeho pečlivé vyplnění.

Veškeré údaje, které mi laskavě poskytnete, budou použity pouze pro potřeby mého výzkumu. Vaše osobní údaje nebudou nikde zveřejněny!

V případě jakýchkoliv dotazů mě můžete kontaktovat na adrese janabradacova@seznam.cz

Děkuji Vám za pomoc.

Jana Bradáčová
2.ročník navazujícího magisterského studia KSP FF UK

I. Základní údaje

1.	Jméno, příjmení
	<input type="text"/>
2.	Rodné příjmení
	<input type="text"/>
3.	Rok začátku studia KSP FF UK
	<input type="text"/>
4.	Rok absolvování studia KSP FF UK
	<input type="text"/>

	☐ 2005 ☐ 2006 ☐ 2007 ☐ 2008
--	--

5.	Jaký typ studia jste absolvoval/-a na KSP FF UK?
	☐ Bakalářské studium ☐ Magisterské studium ☐ Bakalářské + navazující magisterské studium ☐ Navazující magisterské studium

6.	V případě, že jste na KSP FF UK absolvoval/-a pouze bakalářské studium, pokračujete zde v navazujícím magisterském studiu?
	☐ ano ☐ ne

II. Kde v současnosti pracujete?

Pokud v současnosti nikde nepracujete, přejděte prosím k otázce č.13.

7.	V jakém sektoru pracujete?
	☐ Státní ☐ Nestátní neziskový ☐ Podnikatelský

8.	V jakém typu instituce/firmy pracujete? Uveďte konkrétně např. MPSV, občanská poradna, soukromá firma atp.

9.	Jaký typ pozice zastáváte? Uveďte co nejdětailněji např. sociální pracovník pro náhradní rodinnou péči, terénní sociální pracovník, personalista, OSVČ atp.

10.	S jakou cílovou skupinou pracujete? Odpovídejte pouze v případě, že pracujete v oblasti sociálních služeb.																				
	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> ☐ Týrané, zneužívané a zanedbávané děti </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> ☐ Děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež) </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Ženy, matky </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Muži, otcové </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Rodiny </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Staří lidé </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Umírající </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé s mentálním a kombinovaným postižením </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé se smyslovým postižením </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým) </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé s chronickými nemocemi </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé s duševním onemocněním </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé se závislosti (na drogách, alkoholu, hracích automatech atp.) </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Lidé v krizi </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Oběti domácího násilí </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Oběti obchodování s lidmi </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Etnické menšiny </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Cizinci a uprchlíci </td> <td style="vertical-align: top;"> ☐ Pachatelé trestných činů </td> </tr> </table>	☐ Týrané, zneužívané a zanedbávané děti	☐ Děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)	☐ Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání	☐ Ženy, matky	☐ Muži, otcové	☐ Rodiny	☐ Staří lidé	☐ Umírající	☐ Lidé s mentálním a kombinovaným postižením	☐ Lidé se smyslovým postižením	☐ Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)	☐ Lidé s chronickými nemocemi	☐ Lidé s duševním onemocněním	☐ Lidé se závislosti (na drogách, alkoholu, hracích automatech atp.)	☐ Lidé v krizi	☐ Oběti domácího násilí	☐ Oběti obchodování s lidmi	☐ Etnické menšiny	☐ Cizinci a uprchlíci	☐ Pachatelé trestných činů
☐ Týrané, zneužívané a zanedbávané děti	☐ Děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)																				
☐ Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání	☐ Ženy, matky																				
☐ Muži, otcové	☐ Rodiny																				
☐ Staří lidé	☐ Umírající																				
☐ Lidé s mentálním a kombinovaným postižením	☐ Lidé se smyslovým postižením																				
☐ Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)	☐ Lidé s chronickými nemocemi																				
☐ Lidé s duševním onemocněním	☐ Lidé se závislosti (na drogách, alkoholu, hracích automatech atp.)																				
☐ Lidé v krizi	☐ Oběti domácího násilí																				
☐ Oběti obchodování s lidmi	☐ Etnické menšiny																				
☐ Cizinci a uprchlíci	☐ Pachatelé trestných činů																				

☐ Osoby živící se prostitucí	☐ Bezdomovci
☐ Občané (např. příjemci dávek, sociálně právní poradenství)	☐ Pracovníci sociálních služeb, dobrovolníci
☐ Různé cílové skupiny	☐ Jiná cílová skupina, uveďte prosím jaká <input type="text"/>

11.	Kolik máte podřízených?
☐ 0 ☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11 a více	

12.	Jak jste spokojený/-á v současném zaměstnání?
☐ Spokojený/-á ☐ Spíše spokojený/-á ☐ Spíše nespokojený/-á ☐ Nespokojený/-á	

13.	Pokud v současnosti nepracujete, uveďte prosím důvod. Např. rodičovská dovolená, studium, pobyt v zahraničí atp.
	<input type="text"/>

14.	Uveďte prosím počet všech vašich zaměstnání po absolvování KSP FF UK.
	<input type="text"/>

--	--

III. Jaké bylo vaše první zaměstnání po absolvování KSP FF UK?

Pokud se Vaše první zaměstnání po absolutoriu shoduje se současným zaměstnáním, přejděte prosím k tematickému bloku IV. Dobrovolnická činnost.

15.	V jakém sektoru jste pracoval/-a?
	☐ Státní ☐ Nestátní neziskový ☐ Podnikatelský

16.	V jakém typu instituce/firmy jste pracoval/-a? Uveďte konkrétně např. MPSV, občanská poradna, soukromá firma atp.
	<div style="border: 1px solid black; height: 60px; width: 100%;"></div>

17.	Jaký typ pozice jste zastával/-a? Uveďte co nejdetailněji např. sociální pracovník pro náhradní rodinnou péči, terénní sociální pracovník, personalista, OSVČ atp.
	<div style="border: 1px solid black; height: 60px; width: 100%;"></div>

18.	S jakou cílovou skupinou jste pracoval/-a? Odpovídejte pouze v případě, že jste pracoval/-a v oblasti sociálních služeb.
	☐ Týrané, zneužívané a ☐ Děti a mládež (např.

zanedbávané děti	pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)
☐ Nezaměstnaní, uchazeči o zaměstnání	☐ Ženy, matky
☐ Muži, otcové	☐ Rodiny
☐ Staří lidé	☐ Umírající
☐ Lidé s mentálním a kombinovaným postižením	☐ Lidé se smyslovým postižením
☐ Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)	☐ Lidé s chronickými nemocemi
☐ Lidé s duševním onemocněním	☐ Lidé se závislosti (na drogách, alkoholu, hracích automatech atp.)
☐ Lidé v krizi	☐ Oběti domácího násilí
☐ Oběti obchodování s lidmi	☐ Etnické menšiny
☐ Cizinci a uprchlíci	☐ Pachatelé trestných činů
☐ Osoby živící se prostitucí	☐ Bezdomovci
☐ Občané (např. příjemci dávek, sociálně právní poradenství)	☐ Pracovníci sociálních služeb, dobrovolníci
☐ Různé cílové skupiny	☐ Jiná cílová skupina, uved'te prosím jaká

19.	Kolik jste měl/-a podřízených?
☐	0
☐	1-5
☐	6-10
☐	11 a více

20.	Jak jste byl/-a spokojený/-á?
-----	-------------------------------

- Spokojený/-á
- Spíše spokojený/-á
- Spíše nespokojený/-á
- Nespokojený/-á

IV. Dobrovolnická činnost v pomáhajících profesích v době studia KSP FF UK

Pokud jste během studia na KSP FF UK dobrovolnickou činnost nevykonával/a, přejděte k otázce č.23.

Dobrovolnickou činností se pro účely tohoto dotazníku rozumí dobrovolná činnost vykonávaná pro jednu instituci v délce alespoň 20 hodin.

21. V jaké instituci (příp. institucích) jste byl/-a dobrovolníkem? Uveďte konkrétně např. Člověk v tísni, Domov pro seniory Kladno atp.

22. Jaká byla cílová skupina instituce (příp. institucí), ve které jste dobrovolnickou činnost vykonával/-a?

V. Studium na KSP FF UK

23. Známkujte jako ve škole
1=nejlepší, 5=nejhorší

	1	2	3	4	5
Jak jste byl/a spokojen/-a s teoretickou přípravou v rámci studia KSP FF UK?	☐	☐	☐	☐	☐
Jak jste byl/-a spokojen/-a s praktickou přípravou v rámci studia KSP FF UK?	☐	☐	☐	☐	☐
Jak jste byl/-a celkově spokojen/-a s výukou na KSP FF UK?	☐	☐	☐	☐	☐

24.	Probíhal v době vašeho aktivního studia projekt Inovace studijního programu KSP FF UK?
☐	ano
☐	ne

Hotovo

Příloha č. 2 : Současné zaměstnání absolventů podle okruhů činnosti (Radostová)

Rok ukončení	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Celkem
Státní	8	4	6	5	7	6	11	8	55
MV SP specialista – správa uprchlických zařízení						1			1
SP specialista - azylové zařízení									0
SP správní rada									0
MŠMT SP ve speciální škole									0
SP ve školském Poradenském zařízení									0
SP v zařízení ochranné či ústavní výchovy						1			1
Pedagog – sociální práce	1		2					1	4
MS SP na MS									0
Úředník PMS	2		1	2	2	2	2	1	12
MZ Sestry pro soc. službu									0
Resocializační prac. v psychiatrickém zař.	1								1
MPSV Dávkový specialista st. soc. podpory									0
SP v oblasti dávek soc. péče				1					1
Terénní SP									0
SP pro náhr. rodinnou péči									0
SP pro problematiku CAN		1							1
Sociální kurátor		1							1
Kurátor pro děti a mládež							2		2
Sociální terapeut					1		1		2
Koordinátor soc. péče pro osoby tzv. společensky nepřizpůsobené									0
Metodičtí, koncep. a analytičtí pracovníci	1			1		1	5	2	10
SP v soc. službách	1	1							2
ÚSP								1	1
Zprostředkovatel, poradce v obl. politiky zaměst.						1			1
Řídící pracovník		1	2	1					4

MZV	Konzultant (práce s etnickými skupinami)									0
Jiné	Organizace neposkytující sociální služby	2		1		3	1	1	3	11
Nestátní organizace poskytující soc. služby		4	6	2	5	2	11	11	22	63
	Přímé poskytování soc. služby	1	2		2	2	2	3	9	21
	Řízení dobrovolníků									0
	Řízení jiných pracovníků	1		1	1		5	3	3	14
	Školení/vzdělávání pracovníků v obl. soc. služeb + prevence charakteru vzdělávání						1			1
	Projektový manažer, koordinátor		1	1			3	2	8	15
	Metodika, zavádění standardů				1					1
	Fundraising, sponzorství	1							1	2
	PR organizace									0
	Finance, účetnictví, rozpočtování							1		1
	Technická asistence a organizace		1					2	1	4
	Práce v církevní organizaci	1	2		1					4
Podnikatelský		1	0	2	2	2	4	8	6	25
	HR - personalistika	1					1	3	3	8
	Marketing								1	1
	Administrativa/ odborný asistent/ka							1	1	2
	OSVČ			1	1					2
	Sociální oblast			1		2		1		4
	Ostatní				1		3	3	1	8
Jiné		3	3	3	3	6	5	3	5	31
	Mateřská/ rodičovská dovolená	3	3	3	3	6	5	2	3	28
	Další studium							1		1
	Nezaměstnaný								2	2
Celkem absolventů		16	13	13	14	17	26	33	41	174

Zdroj: Radostová, Z., Matoušek, O., Holda, D (2006): Absolventi katedry sociální práce FF UK Praha v praxi. *Sociální práce* 2/2006. s. 118-120

Příloha č. 3: Současné zaměstnání absolventů podle cílové skupiny uživatelů (Radostová)

Rok ukončení studia	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Celkem
Týrané, zneužívané a zanedbávané děti		1						1	2
Jiné děti a mládež (např. pedagogická činnost, rizikové děti a mládež)	1		1			1	2	5	10
Nezaměstnaní					1				1
Ženy, matky	1							1	2
Muži, otcové									0
Rodiny	1					1		1	3
Staří lidé, lidé s demencí, umírající				1			2	1	4
Lidé s mentálním a kombinovaným postižením								2	2
Lidé se smyslovým postižením						1	1		2
Lidé s tělesným postižením (jiným než smyslovým)			1	1			1	1	4
Lidé s chronickými nemocemi		1							1
Lidé s duševním onemocněním	1		1	1	2	1	4	3	13
Uživatelé návykových látek (vč. alkoholu, závislosti na hr. automatech)		1		2		2	1	1	7
Lidé v krizi									0
Oběti domácího násilí						1			1
Oběti obchodování s lidmi						1			1
Etnické menšiny						1	1		2
Cizinci a uprchlíci					1	1	1	1	4
Pachatelé trestných činů	3		1	2	2	2	2	1	13
Osoby žívící se prostitutí									0
Bezdomovci						1			1
Občané (např. příjemci dávek, soc.-právní poradenství)	2	2	1	1		1	2	2	11
NNO			1			1	4	2	8
Pracovníci sociálních služeb + dobrovolníci		1					1	1	3
Různé, jiné	2	4	2	1	1	1		4	15
Celkem absolventů	11	10	8	9	7	16	22	27	110

Zdroj: Radostová, Z., Matoušek, O., Holda, D (2006): Absolventi katedry sociální práce FF UK Praha v praxi. *Sociální práce* 2/2006. s. 124-125

Příloha č. 4: Spokojenost v zaměstnání (Radostová)

	Sektor	státní	nestátní	podnikatelský	Celkem	%
A	Spokokožený	43	53	22	118	88%
	Nespokojený	11	3	2	16	12%
	Celkem	54	56	24	134	100%
B	Spokokožený	38	68	12	118	75%
	Nespokojený	14	23	3	40	25%
	Celkem	52	91	15	158	100%

Zdroj: Radostová, Z., Matoušek, C., Holda, D (2006): Absolventi katedry sociální práce FF UK Praha v praxi. *Sociální práce* 2/2006. s. 129

Příloha č. 5 : Spokojenost se studiem (Radostová)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	celkem
Výuka teorie	1,38	1,92	2,08	2,13	1,76	1,96	1,94	2,15	1,94
Výuka praxe	2,00	2,31	2,46	2,27	2,71	2,85	2,52	3,02	2,60
Výuka jazyků	2,88	3,31	2,77	2,27	2,76	3,35	3,18	2,88	2,95
Celková spokojenost	1,69	2,00	2,23	2,23	2,06	2,54	2,27	2,63	2,29

Zdroj: Radostová, Z. (2005): *Výzkum absolventů katedry sociální práce FF UK*. Diplomová práce, Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra sociální práce. s.57